

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, L, Piața Brătianu No. 8.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934—1938.
Trib. Timișoara.

Redactor resp.: Dr. VÁRNAY ELEMÉR

Az állatok beszéde

a tárgya annak a cikknek, amelyet legutóbb egy természettudós írt ezzel a rejtélyes kérdéssel kapcsolatban. Régóta izgatja ugyanis az emberiséget az a probléma, hogy egyedül nekünk adott-e meg a szóbeli érintkezés lehetősége, vagy lehet-e állati beszédet, állati nyelvet is feltételezni? Az említett természettudós most ismét foglalkozik e kérdéssel és megállapítja, hogy bár az állatok nagy többsége néma, vannak közöttük jelentős számmal hallók és hangotadni tudók is. Tudjuk, hogy a legtöbb madár és emlős különböző hangokat hallat. Akik pontosan megfigyelik az állatok életét, többet tudnak e hangokból kiolvasni, mint az állatok szokásaival szemben közönyösek vagy avatatlanok. Grimáldi megfigyelései szerint például a macska szókészlete hatszáz szó. És ez a szókincs elégséges, hogy azok érzéseit, indulatait, élményeik töméntelen változatait juttassák egymással szemben kifejezésre.

Legérdekesebb, hogy ezek a hangok sohasem hangzanak el cél nélkül. De nemcsak a macskáknál, hanem kutyáknál, baromfiaknál vagy más állatoknál is bizonyos határozott célszerűség, logika irányítja ezeket a különböző árnyalatú hangkifejezéseket. Broca például így szól: — Miként állíthatná az ember, hogy csupán ő van birtokában a beszédképességnek? Vakoknak kellene lenniük, ha nem vennék észre, hogy az állatoknak is vannak módszereik, amelyek segítségével megértik gondolataikat. Igen, a hangyák is meg tudják magukat értetni egymással. És száz és száz bizonyíték szól amellett, hogy az állatoknak egymás között való érintkezésében sajátos nyelvük van, amelyet mi époly kevéssé tudunk megérteni, mint ők a mienket. Megjegyezi a természettudós továbbá még azt is, hogy van az állatoknak hangtalan nyelvük is, amelynek alkotóeleme az arckifejezés, a mozdulat, a melyet nem a fülel, hanem szemével ért meg az állat.

A terjedelmes cikk végeredményeképpen tehát az a tanulság áll rendelkezésünkre, hogy az állatok bírják a beszéd tudományát, csak hogy sokkal szegényebb a szótáruk és csak akkor beszélgetnek egymással, ha ezt határozott szükségesség vagy cél diktálja. Mi tehát emberek, végtelenül intelligensebbek vagyunk, mint az állatok, mert száz és százezer szó áll rendelkezésünkre s határtalanok számunkra a beszéd lehetőségei. Ez a mi fölényünk az állatokkal szemben, de különösen napjainkban érdemes felülvizsgálni ezt a megállapítást, hogy valóban magasabb szellemiségünk záloga-e a beszéd adománya, a mellyel nagyobb bőségben élünk, mint valaha. A történelem változataiban igen különböző érdeklődésekről tett tanúságot az ember. Voltak harcias korok, voltak vallásos korok, voltak korok, amelyekre a tudományosság, művészet, vagy gazdasági érdeklődések nyomtak különös bélyeget, azonban még sohasem voltak olyan idők, amikor annyit beszéltek volna az emberek, mint a mi korunkban.

Bátran elmondhatjuk, hogy napjainkban öncél lett a beszéd. A szavak tornádoja söpör végig a világon naponta, reggeltől-estig. Szónoklatok, nyilatkozatok, állásfoglalások kergetik egymást, bömbölve ordít a nap minden szakában a rádió, köztereken és magánéletben egyaránt uralkodóvá lett a folytonos, szakadatlan szócséplés, a véget nem érő beszéd. Mint tömegfergőzés dül ez az általános locsogás, mely ürességben és értelmetlenségben legtöbbször a ventillátorra emlékeztet, ahogy egykedvűen végzi munkáját. Mindannyiunkat utolért már e ragály,

Óriási felháborodás Németországban az Altmark hajó elleni kalózhadjárat miatt

A német sajtó szerint az angol tengerészek nem viselkedtek katonák módjára. — Németország megtorlásul még súlyosabb tengeri háboruba kezd.

Londonból jelentik: (Rador.) A német kormányának az a nyilatkozata, hogy az Altmark fegyver nélküli kereskedelmi hajó volt, nagy meglepetést keltett Londonban, ahol a következőket állapítják meg:

1. A Lloyd társaság regisztereiben nem szerepel olyan kereskedelmi hajó, amelyet Altmarknak hívnak.
2. Az 1939 június havában a rádió és rádiótávíró nemzetközi egyesület által kiadott jegyzékben egy Altmark nevű német hajó neve mellett két keresztben fekvő kard-jelzés van, ami azt jelenti, hogy ezt a hajót hadihajónak kell tekinteni. Ezt a

jegyzéket az érdekelt államok adatai alapján állították össze.

3. Az angol hadihajók által felfogott jelzések, amelyeket az Altmark adott le a DTAK volt, amit az Altmark a nemzetközi szikratávíró forgalomban használt.

4. Függetlenül attól a tényről, hogy az Altmark fel volt fegyverezve és a Graf von Spee német cirkáló segédhajója volt és több hónapon át az angol tengerészek börtönhajójaként szerepelt, a német kormányt terheli a felelősség a hamburgi rádió szombat esti leadásáért, amelyben azt jelentette, hogy ez egy békés kereskedelmi hajó volt, holott múlt év júliusában a hadihajók listájára került.

A német sajtó szerint az angolok cselekedete kalózkodás

Berlinből jelentik: A német lapok továbbra is a legnagyobb felháborodás hangján tárgyalják az Altmark hajó elleni angol támadást. Megállapítják, hogy az angol kalózkodásnak kiszámíthatatlan következményei lehetnek. Hangsúlyozzák, hogy egy olyan ország, amely megengedi az ilyen büntény elkövetését és arra csak tiltakozással válaszol,

nem tekinthető semleges félnek

és veszélyessé válhatik a németekre.

A Völkischer Beobachter jegyzéket közöl Nagybritanniának a zsákmányolási jog körül történt visszaélésekről és megállapítja, hogy

mindezeket felülmúlja az, amit a Joelsing-fjordnab végrehajtott. Az angol admirális rendelte elosztat minden reményt arra nézve, hogy elkülönített esetről van szó. A semlegesség megsértése hivatalosan bekövetkezett február 17-én. Vegyék tudomásul Londonban, hogy a joesingi tragédia bosszúra készíti a német népet. A Deutsche Allgemeine Zeitung azt írja, hogy az angol tengerészek nem viselkednek úgy, mint a katonák, hanem, mint a tengeri rablók. A brit tengerészetet letörölhetetlen szégyenfolt esett. A Berliner Börsenzeitung az Altmark dsérék matrózai megbosszulására hívja fel a kormányt. (Rador.)

Megsértették Norvégia semlegességét

Osloból jelentik: A svéd közvéleményt a legnagyobb mértékben foglalkoztatja az Altmark hajóval kapcsolatban felmerült incidens. A lapok hangsúlyozzák, hogy a részletek hiánya következtében egyelőre nem lehet végleges ítélet mondani az ügyben és így lehetetlen előre meglátni a bonyodalomnak közvetett, vagy közvetlen következményeit. Kiemelik azt az eljárást, amellyel

Norvégia semlegességét megsértették.

Az általános vélemény az, hogy minél tovább tart a háború, annál kevésbé lesznek tekintettel a semlegesek elvitathatatlanságaira. A svéd közvélemény tehát a tengeri háború kiszélesítését várja a semlegesek kárára.

Az ügyet a semleges kormányok a legnagyobb figyelemmel vizsgálják meg. A nem hadviselő államok berlini megfigyelői hangsúlyozzák a német körök rosszaságát és kérdezik, milyen

eljárást foganatosít Németország az esetet kapcsolatban. Minden valószínűség szerint

a Német Birodalom újabb és még hevesebb akciót kezd Anglia ellen

és számítani lehet a tengeralttjáró- és aknaháború súlyosbodására. Egyelőre nehéz megállapítani, hogy nagyobb német légi támadásról, vagy a bűvárhajóháború megszigorításáról lesz-e szó, amelynek következtében legtöbbször éppen a semlegesek károsodnának. Még a második lehetőség látszik legvalószínűbbnek. (Rador.)

Osloból jelentik: (Rador.) A Német Távírtati Iroda jelenti: Azokkal az angol forrásból származó hírekkel szemben, mintha az Altmarkon fogva tartott angol tengerészekkel rosszul bántak volna, a hajó kapitánya kijelenti, hogy számos angol hadifogoly, mielőtt elhagyta volna az Altmarkot, köszönetet mondott a jó bánásmód miatt a kapitánynak, a felügyelő tisztnek és a hajó orvosának.

mindannyian fuldoklunk már e szóáradatban, de azért csak tart tovább a folytonos beszéd, mely leszoktat bennünket a gondolkodásról és elhomályosít előttünk minden mélyebb igazságot. Vajjon nem volna már itt az ideje, hogy kevesebb legyen a beszéd, hogy ne váltsuk minden gondolatkincsünket silány aprópénzre? Minden magasabb emberi értelmet kiszikkaszt már, lealaco-

nyít bennünket ez a sok beszéd. Valóban kezdjük irigyelni az állatokat, amelyek felesleges ostobaságok helyett, csak akkor élnek az ő szűkre szabott szókincsükkkel, mikor azt valóban cél és értelem diktálja. Vajjon nem ez az igazi okosság, ahogy az állatok takarékoskodnak a szóval a természet mélységes bölcs rendjében?

(F.)

JEGYZETT MÁR HADFELSZERELÉSI BONT?

Halifax és a londoni norvég követ tárgyalásai

Londonból jelentik: (Rador.) Azon a találkozón, amely szombaton este játszódtott le Kolmann londoni norvég követ és Halifax lord külügyminiszter között, a külügyminiszter az Altmark incidensével kapcsolatban az alanti kérdéseket tette fel, a melyeket jegyzék formájában eljuttatnak Oslóba:

a) Figyelembevéve, hogy az Altmark jól ismert volt tetteiről, a norvég hatóságok Bergenben átvizsgálták-e és ha igen, mit találtak rajta?

b. Ha a norvég hatóságok felfedezték volna a 300—400 angol hadifoglyot, milyen intézkedéseket fogantattak volna? Megengedték volna-e, hogy ennyi hadifogly a hajó fedélzetén maradjon?

c) Miért tekintették a norvég hatóságok az Altmarkot békés kereskedelmi hajónak, amikor tudták, hogy a Graf von Spee segédhajója volt és hosszabb időn keresztül, mint börtönhajó szerepelte?

d) Ha Norvégia az Altmarkot békés kereskedelmi hajónak tekintette, miért adott utasítást arra, hogy norvég hadihajók kísérjék?

Londonból jelentik: A Reuter hírszolgálati ügynökség közli, hogy Churchill, az angol admirális első lordja, az alsóházban kedden nyilatkozni fog az Altmark német hajóról kiszabadított angol foglyok ügyében. (Rador.)

AZ AMERIKAI SAJTÓ MEGJEGYZÉSEI

Newyorkból jelentik: (Rador.) Az amerikai lapok kedvezően írnak arról a brit akcióról, amely az Altmarkon levő angol hadifoglyok kiszabadításával végződött. A Newyork Herald Tribune egész sorát hozza azoknak a német akcióknak, amelyekkel a nemzetközi jogot megsértették és hozzáteszi, hogy az Altmark ügye miatti tiltakozással senki sem felejtje el a multat.

A Newyork Times a norvég hatóságok passzívítását bírálja, amelyek megvizsgálták a német hajót és egyetlen hadifoglyot sem találtak. A lap azt kérdezi, vajon a norvég kormány nem-e a német nyomás következtében viselkedett így.

A NORVÉG KÜLÜGYMINISZTER NYILATKOZATA NORVÉGIA VÁLSÁGOS HELYZETÉRŐL

Oslóból jelentik: Koht norvég külügyminiszter szombaton este Trondheimben beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy

Norvégia helyzete a jelenlegi körülmények között sokkal súlyosabb, mint volt az 1914—1918-ik évi világháború idején.

A külügyminiszter beszéde során hangzott, hogy Norvégia semleges helyzete nem csupán azt jelenti, hogy megvédi a saját tulajdont, hanem lehetőséget ad a békés és igazságos politika folytatására.

— Hallottuk a nyugati hatalmak tanácsát, — mondotta a külügyminiszter — amellyel azt ajánlották, hogy lépünk háborúba Németország ellen.

Norvégia azonban nem távolodott el eredeti politikájától és ez vonatkozik az egyik nagyhatalom által megtámadott Finnországra vonatkolag is, amely nagyhatalom az erőszak árán is ki akarja erőszakolni követeléseinek teljesítését. Finnország szomszédos velünk és bennünket baráti kapcsolatok kötnek ehhez az országhoz. Vajon Oroszországnak Finnország elleni támadása nem kelti-e fel azt a gyanút, hogy a Szovjet-Unió felénk is tekintget és eszünkbe juttatja azt, hogy Finnország értünk is harcol. Éppen ezért a legmelegebb rokonszenvvel kísérjük Finnország küzdelmét. A háború színterének kiterjesztése nemcsak Finnország számára jelent veszélyt, hanem a mi országunkat is küzdőtérre változtatná és akkor, amikor erőink alig elégségesek a saját országunk megvédésére,

senki sem várhatja tőlünk a legkisebb segítséget sem.

Gafencu külügyminiszter nyilatkozata a Balkán-konferencia kedvező eredményeiről

Athénből jelentik: Az Eleftherion Vima nevű nagy görög lap munkatársát kihallgatáson fogadta Gafencu külügyminiszter. Gafencu többek között a következőket jelentette ki:

— A belgrádi konferencia eredményei rendkívül szerencsések. Ez az eredmény annál kielégítőbb, mert a konferencia abban az időben ült össze, amikor a nemzetközi helyzet különösen komoly volt és a négy külügyminiszter mind-egyikére nagy felelősség hárult. A tárgyalásokról kiadott hivatalos jelentés a legbiztosabb képét nyújtotta az eredményeknek. A külföldi sajtó két fontos következtetést állapított meg és nevezetesen:

Nem távolodunk el eredeti semleges politikánktól.

Ezután a norvég tengerészetet fenyegető veszélyekről a következőkben szólt:

— Az általunk viselt háborúk folyamán igen sokszor voltunk abban a helyzetben, hogy nem tudtuk meghatározni, kiket terhel a felelősség. Ezen

Az orosz előnyomulás miatt tagadta meg Svédország a finnek megsegítését

A moszkvai TASS-ügynökség részletes stockholmi jelentést közöl, amelyből kitűnik, hogy Moszkvában nagy érdeklődéssel figyelik a finn knofliktussal kapcsolatos skandináv politika hullámzását. Minél nagyobb eredményeket érnek el az orosz csapatok, az angol-francia diplomácia annál kétségbeejtőbb tevékenységet fejt

a téren a legsúlyosabb eset az Altmark német hajó megtámadása körül keletkezett bonyodalom.

Erélyesen tiltakoztunk semlegességünk eme brutális megsértése ellen és az az ország, amely a semlegességünk megsértésének áldozata lett, semmi esetben sem kaphat olyan jogot, hogy háborút viselhesen a norvég felségvizeken. Más-különben nincs tudomásunk arról, hogy a német kormánynak szándékában lenne ezt megtenni. (Rador.)

Német tengeralattjáró megtorpedózott egy iráni kereskedelmi hajót

Lisszabonból jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy a Glasgowban nyilvántartott Thurston nevű angol uszályhajó, a hajón a legénység között elterjedt ragályos betegség miatt, kénytelen volt Lisszabonban kikötni. A legénység majdnem valamennyi tagja beteg. A kapitányt, két tisztet és ayolc tengerészt kórházba szállították, ahol elkülönítették őket. A kórházba szállítás után Allen kapitány meghalt. (Rador.)

Teheránból jelentik: Az Armenistan nevű iráni teherhajót, amely Belgiumból volt úton,

német tengeralattjáró megtorpedózta. A hajó háromezer tonna cukrot és négyezer tonna vasúti sint szállított. Az iráni lapok a legélesebben tiltakoznak a hajó megtorpedózása ellen, amely a nemzetközi jog legsúlyosabb megsértése. A hivatalos lap megállapítása szerint az ilyen eljárás alkalmas arra, hogy ellenségeskedést támasszon a németekkel szemben. (Rador.)

Eden angol dominiumügyi miniszter hétfőn repülőgépen visszaérkezett Londonba. (Rador.)

A rossz küzdelme a jó ellen

Búzás Gerő dr. volt erdélyi plébános, aki két hét óta kolozsvári ifjúsági hitszónok, tartott tegnap este világnézeti előadást a józsefvárosi katolikus fiúiskola nagytermében. A rendkívül nagy tudású, kiváló szónok a rossznak küzdelméről a jó ellen beszél és fejtegetései a hallgatóság körében mély hatást váltottak ki. A világtörténelemben és az emberi életben is — kezdte előadását a rossz küzdelme a jó ellen mindenkor foglalkoztatta az emberiséget. Keresték a gyökerét, amely megmutatta a rossznak a lényeges arcát és azt a titokzatos erőt, amely a jóra usztija az emberiséget. Az ókori népeknel a rossznak a lényegét abban látták, hogy az emberi lélek a test révén rossz anyaggal keveredik és ettől a rossz anyagtól kell az embernek a különböző tisztulási szertartások által megszabadulnia. A babilonai és egyiptomi felfogás ehhez még hozzákapcsolja a dévaj szellemek közreműködését is és ezen vélemény szerint minden rossznak ezek a forrásai. A brahmanizmus a rossznak a forrását az emberi tettekre szorítja tulajdonságában és megnyilvánulásában látta és ezért minden emberi aktivitástól való óvakodást látta jónak. A hellenista vallás ezen naiv és alacsonyrendű pogány megállapításokkal szemben az igazsághoz már közelebb járt akkor, amikor Sokrates a moralizálástól várta a jó győzelmét a rossz felett. Epikureos pedig éppen az erkölcsi rend megsértésében látta a rossz gyökerét és ennek romboló hatását. A stoikusok tana az erkölcsi elvet egy világon felülálló princípiumnak tartotta, amelynek ismeretét a jó győzelmé szempontjából fontosnak hirdették. A gnosztikusok az erkölcsi ismeret megtartását is az erkölcsi rend felismerésében látták.

— Mindezek után — folytatta az előadó, — mint egy hatalmas isteni fénykörbe világít reá erre a 'ér-

désre a krisztusi felfogás, amely az isteni mindentudás fölényes erejével mutatott reá minden rossz ősi és leglényegesebb forrására: a bűnre. Krisztus isteni megvilágítása alatt világosan áll előttünk a bűn, mint az örök isteni igazságok, az örök erkölcsi javak félreismert, vagy megismert, de attól való félreigazodása, ami a bűnnek a lényege. A krisztusi többlet ezen a téren azonban nemcsak az örök rossz lényegének a helyes feltárása, hanem Krisztus isteni szíve a bűntől való óvakodásnak a leghe-lyesebb útját is megjelölte, megszerkesztette azokat az erkölcsi elveket, amelyek a jó köré vasnál erősebb korlátot húznak, isteni kezével megkeverte azokat a lelki orvosságokat, amelyek a bűntől megszabott léleknek visszaadják a teljes gyógyulást. A bűn hármast végez az ember javaiban és pedig megrontja a földi boldogságot, eltorzítja a lelki tartalmat és a léleknek elveszi az örök üdvösséget. A rossz és a jó örökös harcában Krisztus lehetővé tette az ember számára a rossz feletti biztos győzelmét.

Búzás Gerő dr. ma este tartja második, befejező előadását, amikor is „Az egyház és sirásói” címen beszél.

SCALA mozi

csütörtöki szenzációs premierje egy grandiózus cirkuszfilm, gyönyörű felvételekkel

Varieté

A főszerepekben

Paul Hörbiger, Hans Söhnker és Herta Feiler

A legújabb híradó, rendkívüli felvételekkel a finn-orosz harctérről és a summai ütközetről. — Kedden utoljára:

Az imádott bandita

A mai ember betegsége az idegesség

A technikai civilizáció, a túlzott kollektívizmus az öles természet megtagadása a meglehetősen életért, a belső világ feláldozása a túlhajtott munkatempóért és egyéb modern fonákosságok alaposan kikezdték az emberiség „idegességét” — helyesebben: a harmóniát, lélek és idegélet között.

Hogy az általában „idegesség” néven megjelölt furcsa és rendkívül tarka képekben megfigyelhető rendellenes állapot valóban az ember természetes kapcsolatainak a meglazulására vezethető vissza, azt állatkísérletek is bizonyítják. Alexis Carrel írja a következőket: „Tiszta tenyésztési kutyák egymásután nemzedékénél gyakran megfigyelhették, hogy az idegesség fokozódik. Ezek között az állatok között találunk egyéneket, amelyek nagyon hasonlítanak a gyengeelméjű és elmebeteg emberekhez. Ez a jelenség olyan alanyoknál fordul elő, amelyeket mesterkélt feltételek között neveltek, kényelmes ólakban éltek és válogatott ennivalót kaptak, lényegesen más eledelt, mint juhászoké, amelyek megküzdöttek a farkasokkal és legyőzték ezeket.” Az ember természetes életviszonyaihoz kell azonban sorolnunk a föld, az erdők, mezők, tavak, hegyek hívásán kívül a lélek misztikus igényeit is, vagyis magasabb énjének kielégülését a vallásban és a művészetben. Enélkül nincsen béke és harmónia, boldogság és egészséges élet, bármilyen élesen élező legyen is tudásunk és tudományunk. Ezek híján kényszeralakulatokban tengődik a szabadságra és őszinte életre született egyén. Az idegesség tehát leggyakrabban lelki betegség és ezért neurasthenia helyett ilyen esetekben helyesebb a pszichasthenia kifejezés (psziché = lélek, aszténia = gyengeség.) Az orvostudományban még számos megkülönböztető megjelölés használatos, azonban itt csak a korszellem és az életstílus hibáiból eredő, lelki háttérrel motivált, legelterjedtebb „idegesség” foglalkoztat bennünket.

Azt mondanom sem kell, hogy az idegesség természetének meghatározása kizárólag orvosi feladat. Igen súlyos körképeknek a bevezető tünete lehet az, amit a laikus kellő ismeretek híján egyszerűen idegességnek nevez. Ezért mindenkinek először tisztázni kell, hogy valóban a kórbetegség áldozata-e vagy szervi működészavar, fertőzés, mérgek, stb. váltják ki az idegrendszer részéről a fokozott ingerlékenység állapotát.

MILYEN AZ IDEGES EMBER?

Az idegesség legáltalános leírása Hufelandtól származik, aki 1796-ban megjelent Makrobiotika avagy az emberi élet meghosszabbításának a tudománya című, ma is még mintaszerű könyvében így jellemzi azt: „Könnyű és élénk ingerlékenység és mozgékonyosság, kitartás nélkül, erős fogékonyosság mindennemű testi és lelki ingerhatással szemben, de tartósság nélkül; vidámság és könnyelműség, öröme és életélvezetre való törekvés, élet a jelennek; az ideges ember született epikureus. Emellett jóindulatú, engedékeny, szereti a társaságot, érintkezésben szívvelyes. Rengeteg tervet sző, de kivitelükben állhatatlan; általában gyenge jellemű. Ami fizikai szervezetét illeti: a vérkeringési szervrendszer uralgó. Hajlamos vértódlásokra; tüdeje és szíve a legélénkebben reagálnak. Inkább heveny, gyors lefolyású betegségekkel küszködik. Krízisei könnyűek. Tehát a betegségesebb alkat.” Hufeland e ropant találó jellemzése valóban helytálló. A szentitív, ingerlékeny, heves, indulatos, rendszeres munkára kevésbé alkalmas, állhatatosság nélküli, gazdag képzeletű, szellemes, beszédes, nyílt szívű, költekező, szerepelni vágyó idegeseket mindannyian jól ismerjük. Aranyos emberek, tele ellentmondásokkal, akik szalmalánggal fűtik magukat; becsüvagyuk olykor mérhetetlen, de praktikusságot és rendet nem ismernek. Túrelmetlenség, pontatlanság, erotika, megbízhatatlanság, könnyű harag, de gyors megbékélés, szeszélyes hullámzások, ötletszerű cselekvések, kitérő öröm és hirtelenlehangoltság között halad gyakran töredezett életük. Szertelen tulajdonságaik révén antiszociálisoknak tűnnek fel, de ez az ítélet helytelen: fogékony, meleg szívű inkább indítéka lehet részvétteljes cselekvésnek, mint a hűvös és csak számító flegmatikusok közönye. Heymanns 102 közéleti kiválóság közül 67-et, tehát a többséget találta „ideges”-nek.

Bár a felsorolt és hétköznapi, gyakorlati szemmel mérve kedvezőtlennek látszó tulajdonságok gyakran háttérbe szoríthatják az érvényesülés harcmezéjén az idegeseket, mégis kivétel nélkül idegértékesebb emberek csaknem kivétel nélkül idegesek. A „kötélidegesség” egyáltalában nem erény. Sokszor társul szellemi lomhasággal, tényészéleti túltengéssel, érzelmi fogyatékossgal. El lehet képzelni művészt, író, lendületes alkotómunkát, fel-

fedező tudományos kutatómunkát finom idegzet nélkül? Soha! De a szentitív, szangvinikus kedély nem is betegség. Az idegesek nem mind betegek vagy csökkentértékűek. A tudomány és művészet legértékesebb vívmányai éppen „ideges” emberek neveihez fűződnek. Jürgensen megállapítása szerint: „Az önmagukon uralkodó, erős akaratú idegesek maximális teljesítményekre képesek minden téren.” A zseniális emberek között még sokkal magasabb az idegesek arányszáma. Az igavonó állat nem ideges, de a telivér paripa tiszta idegtípus...

Nagyobbfokú neurastheniánál szinte kivétel nélkül valamilyen félelem az uralkodó tünet: félelem a közlelő haláltól, a megőrüléstől, szívzélhűdéstől, a szív megállásától. Igen sokan vannak, akiknek elegendő az újságok napihíreibe sűrűn szereplő hirtelen halálhíreket elolvasni, hogy lelki egyensúlyuk napokra felboruljon. Különleges formájú idegképek még: a közismert fériszony, továbbá az egyedüllettől való iszonyodás, zárt helyektől való félelem, vonatfélelem, lelkiismeretfurdalás, aggályok, stb. Ide-sorozható még a tépelődés, bátortalanság, lámpaláz állapotai is.

A neurastheniás ember túlérzékeny mindenemű fájdalom iránt: jellemzőek a fejben, a szív tájékán, a gyomorvidéken vagy a háton jelzett, néha egészen bizarnak tetsző rendellenes érzések. Nagy fokú az érzékenységre még zajokkal, szagokkal, erős fényvel szemben is. Olvasáskor a szem igen hamar kifárad. Kínos szív- és értünetek fejlődhetnek ki: szívdobogások, ritmuszavarok, vértódlások, emésztési panaszok váltakoznak egymással.

AZ IDEGESSÉG LELEKI HÁTTERE

A „neurasthenia” (= ideggyengeség) kifejezés mindemez állapotok összefoglalására már azért sem helyes, mert éppen az idegrendszer szervezetünk legellenállóbb része. Ha idegességről beszélünk, akkor nem annyira az anatómiai szövédéknek a gyengeségét értjük alatta, hanem főleg az idegműködés csökkentértékűségét. Már ebből is érthető, hogy itt gyakran találkozunk a lélek tudatos és öntudatlan szféráiban lesugárzó hatásokkal. A nyugodt, derűs, harmónikus lélek szinte éltető, melegenítő napja az organizmusnak. Minthogy pedig az összekötő kábel lélek és organizmus között az idegrendszer, a rendellenes lelkiállapotok elsősorban az idegélet diszharmóniáiban jutnak kifejezésre. Az újabb orvosi irodalom egészen nyíltan számol már a lélek hatásaival és a dualista világnézet ezáltal elismerést nyert az exakt természetstudományok részéről is. Müller Eduard marburgi professzor azt mondja: Testünknek lelki úton való befolyásolása tartósabb és sokoldalúbb, mint ahogy a durva materialista szemlélet és a kóréletlen nyomán vártuk volna.

Milyen lelki okok válthatják ki az idegességet? Igen gyakran belső konfliktusok, elintézetlen kérdések, rendezetlen gondolkodás, pályatévészett ősi ösztönök a mozgatói a neurastheniás tüneteknek. Az erkölcsi követelmények és szenvedélyeink harcának, morális hajótöréseknek, eltévedéseknek nagy szerep juthat ebben. Különösen a merev, túlzott, pedánsan egyoldalú úgynevezett „pietista” erkölcsösség, a betű uralma a szellem helyett, a külsőség burjánzása az őszinte erkölcsösség felett, a lényeges fedése a járulékosokkal — gyakori motivum. Ez szüli az aggályosságot, ezt a szárítót, lehangelőt, bénító lelki betegséget, amely teljesen felboríthatja az ideg-egyensúlyt és változatos testi tünetekben csapódik le.

Korunk betegségeinek nevezem a lelki háttérrel táplálkozó idegességet. S valóban: a korszellem fél-szégességei tükröződnek a beteg idegéletben! Lássuk ennek igazságát néhány példán. Egyik ijesztő mérvet öltött tünet — kórtünet is egyúttal — a munkakedv hiánya. De ennek oka nem annyira az egyedekben van, mint inkább az egészségtelen ipari viszonyokban. A régi idők iparosai saját műhelyében, saját szerszámokkal élt hivatásának. Az inast, tanoncot és mestert nem választották el társadalmi szakadékok, az emberi gőgnek és ürességnek ez ördögátkai. A munka mindig őszinte örömet és megélhetést jelentett. De ma? A nagy gyári üze-

mek dimenziói, a gépek orkeszterének bábeli zsvaja elfojtja az egyéni hang tisztaságát és szépségeit, megakasztja a lélek individualitásának kivirágzását és csak robotba kényszeríti válogatás nélkül a sok választottat, szentet, lélekhorozót rejtetgető tömeget. A számember, az egység, csak részletmunkát végez. A munka elveszítette családias jellegét. Az emberek többsége önállóságát és elveszítette. Ehhez járul a munka lélekölő egyhangúsága. Milyen öröme lehet olyasvalakinek, aki éveken és évtizedeken át csak cipőtalpatokat varr — géppel? Aki laboratóriumokban csak metszeteket készít?

AZ IDEGESSÉG GYÓGYÍTÁSA

A korszellem és a természetellenes élet káros hatásaként mutatózó „idegességet” a kóroknak megfelelőleg kell gyógyítani. Hiába keresünk erre szert a patikában. Közéleti és magánéleti reformok, visszazérés a természetbe, lelki újjászületés, a leg-tágabb értelemben vett „megigazulás” a helyes útja az önmagával összeütköző, meghasonló mai emberiségnek. Ha átlátjuk a baj igazi okát, megtaláljuk hamar a helyes orvoslást is.

Az ideges, tétova, nyugtalan ember először testi és lelki magatartását javítsa. Nem is hinnénk, milyen fontos például a testtartás. Az először csak erőszakolt, kifejezést kereső, pózt jelentő katonás attitűd visszasugározza tartalmát, szimbolikus értelmét a lélekre. Ez a nagy lélektani jelentősége a katonai gyakorlatoknak is. Az ideges ember is tartásgyakorlatokkal kezdje. (Ezeket azután később mozdulatgyakorlatok kövessék.) Már a régi japánok tudták, hogy a diadalmas fejtartás, a mellkas büszke erőfeszítése, az egész test rugalmas beállítása a szellemben is a bátorság, határozottság és tetterső erényeit keltik. Igen fontos tényező többek között a hasizmok erősítése.

Sajnos, a mai betegek általában passzív magatartást tanúsítanak, a gyógyulás folyamatában aktíve nem óhajtanak résztvenni. Pedig igazi gyógyulás enélkül el sem képzelhető. Ne elégedjék meg tehát az ideges sem előírásokkal, gyógyszerekkel, hanem igyekezzék orvosa munkáját tevékenyen támogatni. Mutassa meg orvosának, hogy mire képes! A gyógyulásban a becsüvagy is lényeges elem.

A város idegesei sokszor csodálkoznak azon, ha nagyobb sétákat rendel a helyesen látó orvos. Hiszen neki pihenésre van szüksége! — gondolja magában. Pedig a kényeskedő idegzetnek legjobb menedéke az anyatermészet. Az erdők lehelle, a hegyek serkentő emelkedése, a természeti szépségek üdítő forrásai, a tiszta levegő varázsa értékesebbek minden idegrendszerrel. Különösen a szellemi munkás ránduljon ki minél gyakrabban a megújító természet ölére. Goethe és Bismarck, e két „ideges nagyság” élete a legjobb tanúság arra, hogy a természettel való együttélés milyen lényeges eleme az életművészetnek.

Az idegesség gyógyításának alapelveit kitűnően átlátta Kant Immanuel, a nagy königsbergi bölcselő. A kedély hatalmáról értekező kis könyvecskéjét minden neurastheniásnak el kellene olvasnia. Nagy mestere volt az idegek fékentangálásának Goethe is. Lássuk a költőóriás receptjét: „Nem bírtam az erős zajt és minden beteges dolog undort és iszonyatot keltett bennem. Különösen aggasztott azonban a szédülésem, ami mindenkor mutatkozott, ha magasabb helyen tartózkodtam. Mindeme gyengeségcimen igyekeztem úrrá lenni. Este, örségváltáskor a dobosok mellett lépdeltem, akiknek lármájától szinte szétszakadt a szívem. Felhagytam a székesegyház tornyának csúcsára és onnan kilétem a korlát nélküli erkélyre. Jó ideig félelem fogott el és igen kínosan éreztem magamat, de egyszer csak közömbössé vált mindez.” Goethenek ez a harca szinte mintaszerű. Az ideges ember tehát lesse el gyengeit és ezeken a pontokon nevelje magát, mert csak ilyen úton számíthat gyökeres javulásra.

(Dr. W. A.)

CAPITOL MA A POLLO

A KANADAI BRIGÁD

Szenzációs színesfilm érdekesítő cselekményrel. A főszerepekben: Dick Foran, Gloria Dickson, Gale Page

A sivatag éneke

Nagy német énekes film. A főszerepekben: ZARAH LEANDER és GUSZTAV KNUTH

A február 18-án megtartott húzáson sorsolt nyeremények közül a következők estek a

COLECTURA „OFICIALA“-ra

Lei 1,000.000 No. 33025 Matca Cluj

Lei 200.000 No. 304202 Anexa Bucuresti

A Colectura Oficiala ezenkívül az egész országban számos kisebb nyereményt fizetett ki.
Főelárusító:

COLECTURA OFICIALA

TEMESVAR, I., Bul. Regele Ferdinand 1. — Telefon 31—05.

A francia szellem a háborúban is sziporkázik

Mit mulatnak a derék párisiak, akiknek a humorérzékét nem pusztították el a Maginot-vonalnál dühöngő ágyuk

Titus Livius római történész jegyzi fel a pün háborúk idejéből:

„A szatócsok a mérleg mögött, a timárok a metszőkessel a kezükben, halaskofák kosarakkal a fejükön, fürdőzők a medencék iszapjában, korcsmárosok vendégeik asztalánál, járókelők sarkokon és kapuk alatt az ucca porába terveket és térképeket rajzolgatva, mind-mind stratégiai problémákon vitatkozva, Hamilkár hadműveleti baklövéseit bírálják“.

A kávéházi konrad tehát nem a legutóbbi világháború találmánya.

La Bruyere írja 1688-ban megjelent könyvében, a „Les Caracteres“-ben: „Adjanak nekem egy akkora jól felszerelt, fegyvelmezett hadsereget, a mekkorára az ellenfél legyőzéséhez szükségesem van és akkor én leszek a világ legtehetségesebb hadvezére!“

„A német határon átszivárgott és Párisban elterjedt hírek szerint, — írja a Cyrano-ban Clement Vautel, — a németek támadása azért késik, mert Hitler birodalmi vezér és kancellár az előtte fekvő negyvenhat haditerv közül mindezekig nem tudta magát egyikre sem rászánni. Ebben a negyvenhat haditervben ugyanis harminchét különböző francia, öt angol, három amerikai és egy svédországi nagy napilap katonai szakértője fejt ki ellentmondást nem tűrő megindokolásokkal, mi az, amit Németország jelenlegi helyzetében és felkészültségében megtehet és mit nem tehet! Állítólag, — jegyzi meg Clement Vautel, — a német hadvezetőségnek is lenne egy, a német vezérkar által kidolgozott saját terve a német hadmozdulatok irányítását illetően, de erről még nincsenek semmiféle megbízható adataink“.

A humor a felsőbbrendű lelkek kincse. Ezért van az, hogy a tréfát csak magabiztos, magasrendű ember érti. Egyszerű, bizonytalan talajon álló ember nem veszi zónéven, ha velem mások tréfálkoznak. Ugy véli, hogy kigunyolják. A francia szellem a mostani háborúban sem tagadja meg magát. A legelső tréfa, amely a Maginot-vonalban megszületett, a következő: Három szabadságos katona többórás gyaloglás után estefelé elérkezik ahhoz a vasútállomáshoz, ahonnan már vonatok járnak. Az első vonat azonban csak hajnalban indul, éjszakára tehát az állomás mögötti egyetlen szállodában alusznak. Hárman együtt kibérelnek egy nagy szobát. Indulás előtt a pincér átnyújtja a hotelszámlát: a szoba ára harminc frank egy éjszakára. A három katona fejenként tíz frankot tesz a tálcára, de azt üzenik a patrónnak, hogy nekik, mint katonáknak, a szobaárból mérséklés jár. — Jó! — mondja lent a patrón — számítsunk csak huszonöt frankot harminc helyett... és visszakiüld öt frankot a katonáknak. A pincér azonban visszafelémenet úgy vélekedik, hogy öt frankon a három katona nem fog tudni igazságosan osztozkodni és e felett esetleg egymás között összekapnak, a felesleges bonyodalmak elkerülése érdekében a pincér tehát zsebrecsuszta két frankot és csupán az ötből megmaradt három frankot adta át a katonáknak, akik így fejenként egy-egy frankot visszakaptak. Ezzel a dolgot lezártnak tekinthetnénk, ha a francia humor fel nem vetné a problémát: — Hogyan? — kérdezik — a három katona fejenként tíz-tíz frankkal összeadott harminc frankot, ebből visszakaptak egy-egy frankot, vagyis végeredményben fejenként kilenc frankot fizettek csak, ez hárommal megszorozva huszonhét frank a pin-

cér által zsebrecsuszta két frankot is hozzáadva, még mindig csak huszonkilenc, hova lett az az egy frank, amely még hiányzik a harmincből?

Ezen töri a fejét Páris.

Hore Belisha angliai hadseregdemokratizáló törekvéseivel kapcsolatban a francia sajtóban is felmerültek ehhez hasonló gondolatok. Az egyik hetilap munkatársa tehát ellátogatott a legközelebbi laktanyába, hogy ott valamely katonai szaktekintély véleményét közvetlen beszélgetés formájában kikérhesse. A látogatás eredményét az alábbi beszámolóban ismerteti:

„A hadsereg demokratizálásának terve életem vita tárgyát képezte az angol alsóház legutóbbi ülésén. Stanley hadügyminiszter ígéretet tett, hogy a maga részéről minden lehető el fog követni a gondolat mielőbbi megvalósítása tárgyában és ezért már is elhatározott, hogy a jobb megjelenésű újoncokat azonnal hadnagyokká nevezik ki a brit szárazföldi hadseregben.“

Anglia ezt megteheti, — füzi hozzá a cikk írója, — mert Anglia monarchia, amely a legmesszebbmenő demokratikus törekvéseknek is tért engedhet. Franciaországnak azonban ügyelnie kell arra, hogy a demokratikus célkitűzések csupán elvek alapján jelentkezzenek, mert Franciaország köztársaság és egy köztársaság csak elvi alapon gyakorolhatja a demokratikusnak nevezett életformát. A háborús helyzetre való tekintettel azonban visszás dolog, hogy a francia hadseregben a közlegénynek több joga van, mint a tisztnek és mindenestre kívánatos, hogy ez a jogegyenlőség legalább a háború tartamára megszüntessék. Ellátogatunk tehát a legközelebbi laktanyába, hogy egy illetékes személyiségről erre vonatkozó véleményét kikérhessük.

Az illetékes személyiség nádpálcával a kezében a laktanya udvarának közepén állt és az őrmestereket jellemző nyájas hangon parancsokat osztogatott. Ugyanebben a hangnemben fogadott bennünket is.

— A tervezetet már megkaptuk, — mondotta az illetékes, aki azonnal tudta, miről van szó — és az most van tanulmányozás alatt. Előbb egy „hinterlandi“ egységnél lesz kipróbálva. A tanezred 1-er R D, azaz 1. sz. demokrata gyalogezrednek (Régiment d'Infanterie Democratique) fog nevezetni.

— Mennyiben fog ez az ezred a többiétől különbözni?

— Mindenkit kivétel nélküli közemberi rangra emelnek.

— A parancsnokokat is?

— Azok is megkapják a „köz“ titulust. Az ezredparancsnok „köz-ezredes“, a többiek pedig a „köz-őrnagy“, „köz-százados“, „köz-hadnagy“ stb. címet használhatják, közös étkezéseknél joguk van a legénységi étkezdékben megjelenni és amennyiben kedvük tartja, a konyhában is segédkezni és a legénységet kiszolgálni. Erre nem kötelesek, de fel vannak jogosítva.

— És hogyan lesz a tisztelgéssel?

— Az is lényegesen megváltozik. Eddig a tisztnek nem volt joga a közkatonát előre üdvözölni. Az új terv szerint azonban, ha alacsonyabb rendfokozatu találkozik magasabbrangú katonával, akkor az alacsonyabb rendfokozatu közzönti előre a magasrangú, ha viszont magasabbrangú találkozik valahol egy nálánál alacsonyabb rangfokozatuval, akkor neki, a magasabbrangúnak kötelesek előre szalutálni.

— Az illetmények is természetesen...?

— Magától értetődik. Legfőbb ideje már,

hogy ez a jogegyenlőség megszüntessék. Miért kelljen a szegény tisztnek harminc-harminc-egy napig, azaz egy teljes álló hónapig várni a fizetésére, amikor a legénység minden tíz napban megkapja a maga zsoldját. Ezentul a tisztek is minden tizedik nap felvehetik a fizetését.

— Az uniformis terén mennyiben remélhetők változások?

— Esernyővel jövőben a közemberek sem járhatnak... fejezte be nyájas rövidséggel válaszat a katonai illetékes és miután úgy vélte, hogy a beszélgetés untig elég ideig tartott, egy demokratikus lábmozdulattal a legközelebbi ki-jarat felé „eligazított“.

A cenzúrára vonatkozólag egyik francia újságíró kollega mesélt el egy érdekes élményt:

— Még az ünnepek előtt történt, hogy karácsonyi vonatkozású elmélkedést készíttem írni az ünnepi számba.

— Tudja jól, hogy ilyesmire nincs most helyünk, — mérgelődött a szerkesztő.

— Rövid leszek!

— Miről lenne szó?

— Istállóban, széna között, ahova mindenfelől szabadon fúj be a szél, ahogyan most katonáink táboroznak, marhák és barmok közt egy szegény asszony gyermeket szül...

— Marhákról és barmokról nem írhatunk, mert a cenzor azt hiszi, hogy a hustalan napra célzunk.

— Az égbolton fényes, új, eddig nem látott csillag ragyog...

— Ezt sem lehet! Tudja, hogy minden meteorológiai célzás tilos!

— Három király fényes kíséretével utnak indul, hogy kövessék a csillag utját...

— A község határánál lefogja őket a csendőrség, mert nincs a rendőrség által kiállított közlekedési és távozási engedélyük!

— A pásztorok a jászol közé sereglenek és fehér bárányt...

— A pásztorok nem sereglenek a jászol köré, mert a pásztorok bevonultak, a bárányokat pedig a hadsereg részére elrekvirálták.

— A három király aranyat, tömjént és mirhát...

— Az arany nem képezi szabad forgalom tárgyát, tömjénre és mirhára nem utalnak ki valutát...

— És ahogyan az elvetett mag tavasszal kikel, indul el a megváltó diadalmas nagy gondolat, hogy a béke reményét...

— Na!... hát ha a többi nem is, de ilyen defetista gondolatot azután igazán nem engedő át a cenzura — küldött ki cikkemmel a főszerkesztő és a karácsonyi mesémből idén nem lett semmi.

És, hogy a Párisban legújabban megszületett, bennünket is érdeklő adomáról beszámoljak, az Uristen három principális erkölcsi értékkel áldotta meg a világot: az intelligenciával, a tisztességgel és a nyilas gondolattal, csak hogy sajnos, azzal a kikötéssel, hogy a felsorolt három közül egy ember egyszerre csupán kettővel rendelkezhetik.

Vagyis: ha intelligens és nyilas, akkor nem lehet tisztességes, ha tisztességes és nyilas, akkor nem lehet intelligens és ha intelligens és tisztességes, akkor nem lehet nyilas.

Valahol Franciaországban, 1940 februárjában.

Kotzig Károly

A Gloria dalegylet közgyűlése

Az erzsébetvárosi Gloria-dalegylet vasárnap délelőtt a református ifjúsági egyesület helyiségében évi rendes közgyűlést tartott, amelyen úgy a működő, mint a pártoló tagok nagy számban jelentek meg. Takács Kálmán elnöki megnyitójában rámutatott a dalegyesület működésének nehézségeire és bizdította az egyesület tagjait, hogy továbbra is őrizzék meg a dalos szellemet és szeressék továbbra rendületlenül az anyanyelvet, a magyar dalt és a kultúrát. Minden dalos tartsa kötelességének, hogy újabb dalosokat toborozzon, hogy majd akkor, amikor a dalórák megtartása ismét lehetővé lesz, a Gloria fokozott mértékben folytathassa szép működését. Moróczy Gyula bemutatta a pénztári, Wátz Jenő pedig az ellenőri jelentést. A közgyűlés ezeket tudomásul vette és a vezetőségnek a felmentvényt megadta. Lovag Emil egyesületi védnök elnöksége alatt sor került azután a tisztújításra. A közgyűlés egyhangulag újból megválasztotta az eddigi vezetőséget Takács Kálmán elnökkel az élén. Takács Kálmán megköszönte az iránta és tisztársai irányában megnyilvánuló bizalmat. Tekintettel betegeskedésére kérte a közgyűlést, hogy helyette az elnöki teendőket végzésében néhány hétre Lovag Emil legyen, amihez a közgyűlés hozzájárult.

Kínai csapatok körülzárták Nankingot

Japán hajlandó lenne a békéről tárgyalni

Newyorkból jelentik: A japán hadsereghez intézett felhívásban a Newyork Herald Tribune bizonyítékát látja annak, hogy

Japán hajlandó lenne békéről tárgyalni.

A lap szerint a felhívás hangja igen mérsékelt, amiből arra lehet következtetni, hogy a világ-helyzet következtében Japánnak szüksége van ember- és nyersanyagtartálékaira és hogy a japán hadsereg minél előbb távozni kíván Kínából. (Rador.)

Tokióból jelentik: (Rador.) A külügyminisztérium a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a japán-orosz kereskedelmi egyezményre irányuló tárgyalások, amelyek Moszkvában folynak, eredménnyel kecsegtetnek. Hozzátette még, hogy az Egyesült Államok és Japán között kedvezőtlen légkör keletkezett, mert a kereskedelmi egyezmény már megszűnt és az Egyesült Államok kormánya a japán kormány többszöri felhívására sem válaszolt.

MEKKORÁT ESTEM!
ÖSSZE-VISSZA
ÜTÖTTEM MAGAM!

HÁLA ISTENNEK,
VAN OTTHON EGY
ÜVEG SLOANS-UNK!

A Sloans üveg csak kis helyet foglal el a házi gyógyszerárban, de esések alkalmával igen nagy szolgálatot tesz. Ezt a csodás gyógyszert azonnal alkalmazhatja az ütődés helyére, miáltal enyhíti a fájdalmakat, lelohasztja a daganatot és kiküszöböli a merevséget. A Sloans azonnali enyhülést okoz, mert a szervezetet működésre serkenti. Mihelyt Sloanst alkalmazott, azonnal jóékonny melegezt érez, miáltal a sérült testrészek felé nagyobb mennyiségű friss, egészséget adó vér áramlik.

SLOAN'S LINIMENT
a család gyógyszerese

Fokozza
A
SZERVEZET
TEVÉKENY-
SÉGÉT.

Pacha püspök böjti pásztorlevele

Komoly munkára és kötelességteljesítésre inti a hívőket

Pacha Ágoston megyés püspök most bocsátotta ki idei harmadik körlevelét, amely böjti pásztorlevél az idei nagyböjtre. Az egyházfő rendeletére ez a körlevél a nagyböjt egyik vasárnapján a templomokban a szószékről felolvassandó. A püspöki szózat, amelyet a hívekhez intéz, többek között a következőket mondja:

Ma is, mint régen, a farsang napjai a vigasztalás és a mulatozásnak napjai. Az Egyház sem veszi tőled rossz néven, ha ezekben a napokban félreteresz a köznapi gondokat, ha te is nevetni és tréfálkozni, ha magad is vigadozni akarsz. Csak hogy a vig mulatozásnak határai vannak. A kalendáriumsínálódó ezidén szokatlannul rövidre szabta a farsang napjait. S ez jól van így. Északon és Nyugaton szörnyű háború dúl. A többi ország, amelynek a háborúban nincs része, sebbel-lobbal készülődik a háborúra, hogy bele ne lökjék a háborúba. Kinek is kellene ma hosszabb farsang? Mindenki megérti, ha csak rövid farsang jutott és megérti, ha ezekben a rövid farsangnapokban komolyságra és csendre intettek.

Minden farsangnak meg van a maga böjtje.

A böjti szent időt az Úr Jézus keserves kínszenvedése, a véres keresztút és keresztthalál emlékének szenteljük. Az Egyház megkívánja tőlünk, hogy a böjti időt, amennyire csak mód és alkalom kínálkozik, csendes elvonultságban töltsük, ezalatt komoly gondolatokkal foglalkozunk és bűnbánatot gyakoroljunk.

A körlevél ezután elmélkedést tartalmaz Isten végtelen jóságáról, majd így folytatja: Dolog, baj és vesződés mindig volt. De

már rég nem voltak oly nehéz és gondterhes napok, mint amilyenek ránk szakadtak.

Nyugaton Európa három leghatalmasabb népe szörnyű háborúban áll egymással. A messze Északon egy kicsi nép és egy nagy nemzet küzdenek egymással. Életre-halálra megy a küzdelem. Itt még békességben élünk és buzgón kérjük az Istentől a békében való megmaradásunkat. De akik az ország sorsát intézik, éppen úgy gondolkodtak: Ha békességet akarsz, készülj fel a háborúra! A mi embereink és a mi fiaink bevonultak, most fegyver alatt állanak és gyakorolják magukat a hadviselés mesterségében. Érthető hát, hogy nehéz gondokkal tépelődünk. S ezeket el nem kerülhetjük. Emellett súlyos kötelességek is szakadtak reánk. Otthon tovább kell gazdálkodni. A mi katonáinknak, a gyermekeinknek és mindnyájunknak kell a betevő falat. Akik otthon maradtak, valamennyinek közre kell munkálkodnia, hogy a föld megteremje a mindennapi kenyeret és meglegyen mindaz, amire szükségünk van. Az anyák, akik-

re elég sok baj szakadt, a szokottnál is többet törődjenek a gyermekeikkel. Az édesapjuk nincs odahaza és most az ő komoly tekintetét és apai szigorát ti pótoljátok fokozott anyai gondozással. Ti gyerekek! Fogadjatok szót és ne szaporítsátok édesanyátok gondját-baját. Édesapátok csak jó és örvendetes hírt hallion felőletek. Ti keresztény hitvesek és anyák! Adj a te emberednek, a te fiadnak, amikor bevonul útravalóul imádságos könyvet, vagy szent olvasót, megerő-

síti és megvilágosítja őt és sok-sok vigasztalást hoz számára. Nektek pedig, akik azért maradtatok otthon, hogy a házat őrizzétek és a gazdaságot vigyétek, amíg a katonákat újból hazatér, még egy kötelességetek van. Ti édesanyák és ti gyermekek és ti mindnyájan, sokat, sokszor és egész szívből imádkozzatok azért, hogy édesapátokat, hogy a ti embereteket semmi baj ne érje és hogy mielőbb jó egészségben hazatérjen. Kérjétek Istent, hogy

országunktól távol tartsa a háborút és hogy az összes nének egymással keresztény módon megbéküljenek.

Sok és nehéz baj környékez bennünket. De végtelenül nagyobb és erősebb a mindenható Isten, aki hallja a mi szavunkat, aki a testi-lelki egészségért, az istenáldotta békéért való könyörgésünket meg fogja hallgatni.

Sidorovici országőrparancsnokot kihallgatáson fogadta az olasz trónörökös

Rendkívül me'egen ünnepelték Sidorov'cit Nápolyban

Nápolyból jelentik: A román delegáció Teofil Sidorovici vezetésével, valamint Petrescu ezredes, római katonai attasé kíséretében tegnap fél 11 órakor Nápolyba érkezett. A pályaudvaron Brancaccio tábornok, hadtestparancsnok és a polgári hatóságok fejei üdvözölték a vendégeket. Két kisleány virágcsokrot nyújtott át Sidorovicinénak és Camarasescu kisasszonynak. Az üdvözlő beszédet Milone képviselő mondta, majd pedig a fascista ifjúság zenekara a román királyhimnuszt, az olasz királyhimnuszt és a Giovinezza-t játszotta. Negyed 12 órakor Sidorovici országőrparancsnokot hosszú és barátságos kihallgatáson fogadta a piemonti herceg, trónörökös. A palota előtt összegyűlt tömeg lelkesen ünnepelte Sidorovicit. Déli 1 órakor Milone képviselő, a nápolyi fascista párt főtitkára a Savoya fedélzetén díszbédet adott. Délután 5 órakor a román vendégek résztvettek a nápolyi művészeti klubban rendezett előadáson. Itt a zsúfolt teremben Isopescu professzor tartott előadást az olasz irodalomról Romániában. Ezután filmet mutattak be azokról a megvalósításokról, amelyek II. Carol király kezdeményezéséhez fűződnek. Sidorovici Teofil országőrparancsnok szerdán este 20 óra 45 perckor olasz előadást tart a római rádióban román nyelven, majd 20 óra 45 perckor olasz nyelven. Az előadásokat a Bari I. és a Róma II. állomások közvetítik. (Rador.)

Budapestről jelentik: Valamennyi magyar lap bőven foglalkozik Sidorovici országőrparancsnok római látogatásával. A Pesti Hírlap megállapítja, hogy a Duce szívélyesen elbeszélgetett a főparancsnokkal, majd a román küldöttséget fogadta kihallgatáson. Az Új Magyarország szerint az olasz sajtó a látogatással kapcsolatban nagy figyelmet szentel a román-magyar viszonyoknak. Hasonlóképpen ír a Magyar Nemzet

is és hangsúlyozza, hogy Olaszország tevékeny figyelemmel kíséri a román-magyar viszony alakulását, amelynek megjavulását óhajtja.

Ugyancsak részletesen írnak a francia, német és a svájci lapok is Sidorovici olaszországi látogatásáról. (Rador.)

CORSO mozi

Ma utoljára kerül színre:

Selyemzsinóron

WILLY FRITSCH és NAGY KATÓ

szárokkal a főszerepben
A Paramount-híradó premierje

Legközelebb műsorra kerül:

Duckleberry

Pinn kalandjai

a főszerepben MICKEY ROONEY-val

= HIREK =

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN:

Magánosoknak: egy hónapra 70, negyedévre 200, félévre 400, egész évre 800 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félévre 350, egész évre 700 lei. Házhoz való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1.200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félévre 700, egész évre 1.400 lei.

TELEFON

28—10 és este 9 óra után 28—15.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Talán a vízözön...

Irtóztató telünk volt az idén, mintha meg akarná mutatni a természet, hogy még ő is létezik, őt se lehet semmibe nézni, mert époly gonosz tud lenni, mint az ember.

Koppanva estek le a madarak az ágról, fagyva ért az őzike könnye a földre, a vadállatok bemelegkedtek a falvakba: hány élet hullott el úton-útfélen!

Bölcs koldusok a szeméttelen háltak s a mély szeméttébe takarózva megfagytak. Hisz még a kabátos úr is majd megfagzott az uccán, vagy a rosszul táplált kalyhák köhögős tüze mellett.

S a legborzasztóbb, hogy már a tavaszt sem szabad kívánni! Mäskor oly epedve vártuk, most félve gondolunk reá, hogy több sebet fakaszt majd, mint virágot s jázminillattal hulláízt kever.

S titkos vérszomjunk mégis ezt kívánja! Vagy mint rossz kártyás, nem bírjuk tovább... Suíjtsd el fölöttünk ítéletedet, olvaszd meg, Uram, nagy folyóidat és boocsáss újabb vízözönt a földre!

Igen, tedd ezt, ha tán nem akarod, vagy már méltónak sem véled vigyázni, hogy gyózzon az igazság és szabadság bús földeden: ha a zsarnoknak átadsz s oly állapotnak, mely rosszabb a télnél.

Megengednéd-e, hogy gyermekeid gyermekei, gonosz új iskolák neveltjei már nevét is felejtseék annak, ami előttünk szent ma még s amiért annyit küzdenek apáink?

Akkor inkább a vízözön! Talán egy bárka majd azon is fog lebegni! Egy szabad emberpár és jámbor-édes állatok, komoly elefánt, bolondos mókus, szép macskák és erős teva.

Babits Mihály.

Sí-felszerelések
cipők és az összes téli sportcikkék új modellekben!

KECSKEMÉTI
TEMESVÁR, I.

(—) Főszolgabírák áthelyezése. A belügyminiszter Berceanu Nicolae teregovai főszolgabíróát hasonló minőségben Balcicra és Gaspar Ioan balcici főszolgabíróát Teregovára helyezte.

(—) A francia egyetemi kör előadássorozata keretében holnap, szerdán este félhét órakor a kereskedelmi liceum dísztermében Griffoin Marcel tanár tart előadást XIV. Lajos koráról. A belépés díjtalan és vendégeket szívesen látnak.

Két veszedelmes gonosztevőt fogott el a temesvári rendőrség, akik néhány órán belül három betörést követtek el

Temesvárott az elmúlt hét végén négy betörés történt és az a mód, ahogyan azokat elkövették, arra mutatott, hogy rendkívül veszedelmes betörőkről van szó. Az első betörés pénteken este hat és hét óra között történt, amikor álkules segítségével behatoltak a Pestalozzi ucca 6 számú ház egyik akáscsába, amelyet teljesen feldúltak. A betörők nyilván pénzt kerestek, de végül is egy frakkot és nagymennyiségű fehérneműt vittek el. Szombaton déln tizenkét órakor ugyancsak álkulccsal betörték a Mocsonyi ucca 6 számú házba és az egyik lakásban szintén pénz után kutattak, de zsákmány nélkül távoztak. Nagyobb szerencsájük volt az Eugen de Savoya ucca egyik házában, mert ott egy lakásban tizenötezer leies arany melltűt találtak, amelyet magukkal vittek. Szombaton délután elkövették még a negyedik betörést is. Behatoltak Orezeanu táblabíró Carmen Sylva úti lakásába és egy értékes órát loptak el. A betörők vakmerőségére jellemző, hogy szombaton néhány óra leforgása alatt három betörést követtek el.

A temesvári rendőrség bünygyi osztálya Santan Dimitrie komiszárus vezetésével megindította a nyomozást. Ennek során megszerezték a betörők személyleírását és Adamescu komiszáriusnak vasárnap délnben sikerült is a két betörőt elfogni. A komoszárus egy detektív kíséretében a Carmen Sylva parkban figyelmes lett két férfire, akikre ráillett a személyleírás. Rövid megfigyelésük után igazoltatta őket és ekkor megállapította, hogy kitűnő fogást csinált, mert Susmann Oszkár harminchét éves bucurestii és Palinsky Samuel negyvenhárom éves chisinaui illetőségű betörők kerültek kézre. Palinsky igen veszedelmes bűnöző, aki betörések és kassza-furások miatt már több évet ült börtönben és legutóbb megszökött a vacarestii fegyházból. A komiszárus és a detektív közrefogták a két betörőt és elindultak velük a rendőrség felé. Útközben Palinsky menekülést kísérelt meg. Hirtelen mozdulattal kabátja alól egy hosszú és súlyos feszítővasat húzott ki és azzal kísérőjére akart sújtani. Adamescu komiszárus azonban gyorsabb volt, mert mielőtt a betörő lesújthatott volna, revolverével megsebesítette Palinskyt. A golyó a betörő felemelt jobbkarját érte és Palinsky megsebesült jobbkezeiből tehetetlenül a földre esett a súlyos vasdarab. Palinsky Samuel és társa azután minden ellentállás nélkül követték a komiszárust a rendőrségre, ahol kihallgatták őket. Mindketten beismerték a pénteken és szombaton elkövetett beöréseket. A rendőrség gyors és eredményes munkája két veszedelmes betörő garázdalkodásának vetett véget.

— Sven Hedint kitüntette Hitler. Berlinből jelentik: Hitler kancellár táviratilag üdvözölte Sven Hedint, születésének 75-ik évfordulója alkalmából. A világhírű kutatót a kancellár a német sas-rend nagykeresztjével tüntette ki.

Az osztálysorsjáték február 18-iki húzásának részletes eredménye

Az osztálysorsjáték február 18-iki húzásán a következő sorsjegyek nyertek:

Fősorsjegy: 3.000.000 leit nyertek: 7305, 34619, 83103 és 97928. 1.000.000 lei: 4457, 19472, 33025, 34294, 34959, 46092, 52038, 54672, 55636, és 56727. 10.000 lejel a következő végződéssű sorsjegyeket húzták ki: 278, 401, 422, 424, 497, 519, 574, 764, 854 és 909.

Melléksorsjegy: 200.000 leit nyertek: 123295, 175510, 176219, 202486, 278900, 292411, 304202, 318699, 391460 és 464827. 10.000 leit nyertek: 100732, 101555, 103001, 107993, 112080, 113001, 117267, 118337, 118720, 118776, 120163, 121243, 125374, 125518, 127576, 129735, 130779, 136564, 141275, 145817, 146831, 148777, 150715, 151829, 151929, 152112, 157718, 158049, 158074, 161744, 162413, 162505, 166675, 170695, 171891, 172182, 178268, 179823, 180032, 180749, 181462, 187216, 188854, 194014, 205939, 208973, 211951, 218550, 213202, 214215, 217356, 217958, 220317, 220538, 220662, 220921, 222814, 223243, 223544, 224280, 226944, 228635, 228920, 234279, 234924, 238107, 238626, 241008, 243730, 249213, 250309, 255118, 257716, 259550, 262966, 263368, 264535, 264747, 267522, 268404, 268688, 269167, 270566, 270618, 273741, 273779, 274094, 275513, 275944, 275992, 276053, 277542, 279272, 281400, 283407, 284362, 287939, 288781, 298157, 300271, 301215, 302167, 305013, 305142, 305222, 305309, 304637, 307471, 309141, 309613, 310236, 3111513, 311680, 313090, 313351, 319560, 321010, 321344, 322043, 322965, 324560, 326114, 326502, 328597, 328775, 329226, 329430, 329591, 329998, 332299, 332359, 336710, 345088, 346128, 346324, 350284, 351744, 352820, 358818, 358924, 362842, 363130, 365415, 365969, 367519, 369112, 369339, 372411, 375446, 379480, 380601, 382031, 386380, 390021, 392574, 394392, 397242, 399057, 399285, 399633, 399940, 400107, 408850, 409303, 409608, 409337, 411332, 413435, 413885, 417217, 417573, 421236, 421743, 422986, 423244, 425346, 427813, 428853, 437706, 441448, 443595, 443764, 444693, 445472, 443495, 451470, 456531, 456835, 467373, 470041, 470840, 471751, 475541, 476339, 478510, 478833, 484224, 494047, 494922 és 497342.

2.000 leit kapnak az alábbi végződéssű sorsjegyek tulajdonosai: 0169, 0468, 0773, 1005, 1455, 1999, 3058, 3496, 3510, 3619, 3906, 3942, 4308, 5027, 5473, 5547, 6776, 6789, 7205, 8410, 8676, 9515, 9638, 9696 és 9921 és végül 200 lejel a következő végződéssű sorsjegyeket húzták ki: 006, 067, 074, 133, 155, 185, 330, 355, 397, 417, 492, 506, 522, 556, 601, 676, 715, 718, 734, 825, 830, 838, 911, 918, 978.

— Kommunista szervezkedést lepleztek le Párisban. Párisból jelentik: A rendőrség több héten át általános vizsgálatot tartott a trocki-jisták szervezkedése ügyében. Kiderült, hogy ezek a körök, amelyeknek a volt nemzeti kommunista-párt és a volt nemzetközi munkáspárt voltak a tagjai, titkos szervezetet alapítottak és visszaállították a nemzetközi bizottságot a negyedik internacionale megszervezése érdekében. Céljuk az volt, hogy antimilitarista és forradalmi propagandát végezzenek a munkásság körében. A rendőrség igen sok terhelő bizonyítékot foglalt le és őrizetbe vette egy titkos értekezlet tizenhat résztvevőjét. Elkoboztak ezenkívül titkos iratokat és sokszorosított forradalmi nyomtatványokat. A szervezet valamennyi tagja hadbírószág elé kerül.

— Három és félévi börtönre ítélték árdragításért Bramer Pál budapesti kereskedőt. Budapestről jelentik: Simon Böske, az egykori szépségkirálynő férje, Bramer Pál belvárosi posztókereskedő árdragítási ügyében vasárnap délnben hirdetett ítéletet az uzsorabírószág. Eszerint Bramer Pált árdragítás büntette miatt 3 és fél évi börtönre, politikai jogainak felfüggesztésére, 20 ezer pengő pénzbírságra és 157.930 pengő vagyoni elégtételadásra ítélte a bíróság. A törvényszék megállapítása szerint a jogtalan házson mértéke egyes árúknál 18—58 százalék között mozgott. Az ítélet még 10 évi hivatalvesztést is megállapít. Az ítélet még nem jogerős, mert az ügyész súlyosbításért, a védő és a vádlott pedig felmentésért fellebbezett. Az ügyész indítványára a bíróság fenntartotta Bramer letartóztatását és elrendelte a biztosítási végrehajtást a vagyoni elégtétel erejéig. A védő mindkét intézkedés miatt felfolyamodást jelentett be és közölte, hogy a 157.930 pengőt bírói letétbe fogják helyezni.

(—) A vonatközlekedésben megszűnt minden korlátozás. A vonatok a nagy havazás és hideg idő ellenére is zavartalanul közlekedtek a múlt héten és — miként megírtuk — csupán Temesvár és Valkány között volt korlátozás, ahol két motorvonatpárt megszüntettek és csak egy személyvonatpár közlekedett. A kerületi vasútigazgatóságtól nyert értesülés szerint ez a korlátozás most már megszűnt és a két motorjáratot újból forgalomba helyezték.

Mozi

MŰSOR:

Kedd, február 20.

APOLLÓ: A sivatag éneke (német film.)
CAPITOL: Kanadai brigád (angol film.)
CORSO: Selyemzsinóron (német film.)
SCALA: Az imádott bandita (angol film.)

— **IDÓJARAS.** A hőmérséklet keleten csökken. Erdélyben reggeli és éjjeli fagyok, valamint köd lehetséges.

(—) **Ideiglenes vonatbeszűntetések.** A bucurestii vasúti vezérigazgatóság intézkedésére február 21-től, szerdától kezdve több személyszállító vonat járása ideiglenesen megszűnik. Így megszűnik a Temesvárról reggel 7 óra 55 perckor Bucurestibe induló és onnan este 23 óra 25 perckor Temesvárra érkező Rapidvonat, a Nagyváradra reggel 8 óra 20 perckor és délután 14 óra 30 perckor induló személyvonatok és a Nagyváradról este 19 óra 26 perckor és 22 óra 51 perckor érkező két személyvonat, valamint a Turnu-Severinbe délután 17 óra 30 perckor induló és az onnan délelőtt 9 óra 25 perckor érkező két személyvonat. A vonatoknak újból forgalomba való állítását a vezérigazgatóság közölni fogja.

(—) **A tisztiszolga kifosztotta főhadnagya lakását.** Popescu Ioan főhadnagy, amikor hosszabb távollét után hazatért lugosi lakásába, azt nyitva és kifosztva találta. A nyomozás során kiderült, hogy a lakást Paspota Nicolae nevű tisztiszolga fosztotta ki egy másik tisztiszolga segítségével. A lopott holmi egy részét megtalálták náluk.

(—) **Halálos baleset.** Halinca Ioan 29 éves vasúti pályamunkás a józsefvárosi pályaudvar területén a havat takarította el a pályatestről. Munka közben nem vette észre, hogy egy tolató szerelvény közeledik. A vasúti kocsi a földre lökte a fiatal munkást, aki olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy néhány óra múlva a kórházban meghalt.

(—) **Kosztics főesperes fiának megtisztelő megbízatása.** Kosztics Visarion Dusan görög keleti szerb diákonust és a belgrádi patriarchátus titkárát, a jugoszláviai egyházi szinódus megbízta, hogy Görögországban a régi egyházi atyák iratait tanulmányozza. Kosztics Visarion Dusan, aki az egyházi tudományokban igen jártas, az athéni egyetemen hamarosan elnyeri az egyházi régészeti tudomány doktorátusát. A fiatal egyházi tudós fia Kosztics Szlobodán temesvári görög keleti szerb esperesnek és püspöki helynöknek.

— **A kisebbségi kozmetikusok lehetőleg magyarul és Kolozsvárt szeretnének vizsgálni.** Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium rendelkezése értelmében 1940 márciusában az ország összes kozmetikusainak vizsgát kell tenniük. A rendelkezés a vizsgák színhelyéül Bucurestit jelölte meg. A kozmetikusok most mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy az erdélyiek részére Kolozsváron tartsák meg a vizsgákat és a kisebbségi kozmetikusok kisegítő vizsganyelvüként a magyart is használhassák. A kozmetikusok remélik, hogy mozgalmuknak sikere lesz.

— **Rooseveltet harmadszor is jelölik.** Washingtonból jelentik: A demokrata párt kongresszusán július 15-ét állapították meg a párt elnökjelöltjének megválasztására. Thomas szenátor kijelentette, hogyha megakarják akadályozni a republikánusok uralomra jutását, nincs más hátra, minthogy Rooseveltet harmadszor is jelöljék.

(—) **Pincérbál lesz február 27-én este kilenc órai kezdettel a Kultúrpalota nagytermében.** A vendégipari munkások céhe által rendezett bál tiszta jövedelmét a katonai szolgálatot teljesítő, vagy munkanélküli pincérek családjainak támogatására fordítják. Elsőrendű jazz-band, tombola, szépségverseny és más kifizető szórakozás biztosítja a bál sikerét. A rendezőség máris nagy előkészületeket tesz és így a hagyományos pincérbál nagyszerű mulatságnak ígérkezik.

Schwarz Fülöp likörgyár igazgató halála

Vasárnap reggel rövid szenvedés után szívszélhűdés következtében életének hatvannyolcadik esztendőjében meghalt Schwarz Fülöp likörgyári igazgató. Tekintélyes és közbecsült személyisége volt évtizedeken át a város kereskedelmi, ipari életének és egész társadalmának. Schwarz Feri néven szólították ismerősei. Édesatyja tekintélyes temesvári szesznagykereskedő volt és fiai: József és Fülöp megmaradtak a szakmában. Évtizedeken keresztül vezették a Schwarz Testvérek céget, majd megszerették a Kimmel-féle likörgyárat és cégüket részvénytársasággá alakították át. Schwarz Fülöp, aki lelke volt a vállalatnak, még szombaton is rendületlenül dolgozott. Halálát gyászolja özvegye, született Aczél Erzsébet, leánya Margot, Karner Albert dr. gépgyáros felesége, fivére Schwarz József és övére, Ungvári József gyógyszerész felesége. Temetése nagy részvét mellett tegnap délután ment végbe.

Siremléket Braun Dezsőnek

Tegnap megjelent a Déli Hírlap szerkesztőségében a Romániai Magyar Népközösség bányászati tagozatának elnökségében Martzy Mihály tanár és Braun Dezső halálával kapcsolatban koszorúmegváltás címén ezer lelt adományozott azzal a rendeltetéssel, hogy ez az összeg Braun Dezső iránti kegyelet és emlékének tisztelete jeléül méltó siremlék felállítására fordíttassék. A Romániai Magyar Népközösség kegyeletes megemlékezése egyben megünnepíti azt a mozgalmat, amelynek célja, hogy Braun Dezsőnek siremléket emeljenek. A Déli Hírlap, amikor ezt az összeget nyugtázza, egyben felhívja nind azokat, akik Braun Dezsőt életében ismerték, tisztelték és szerették, a magyar társadalom és a magyar kultúra érdekében végzett sokirányú munkásságát becsülik, hogy emeljenek sírja fölé méltó siremléket. Az erre a célra adott koszorúmegváltásokat a Déli Hírlap hasábjain nyugtázzuk.

(—) **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Bot Alexandru, Belenta Ana, Börcsök Elvira, Glancz Gizella, Horváth Anna Rozália.

Mirigyátültetéssel gyógyítja az idiotákat egy bányászati származású magyar orvostanár

Bányászati származású budapesti orvostudós újabb nagy sikeres munkásságáról számolunk be az alábbiakban. Kubányi Endre dr. egyetemi magántanár, aki már több ízben lepte meg szenzációs gyógyításával a tudományos világot, ezúttal idióta gyermekek gyógyítása terén végzett csodálatos kísérleteket. Kubányi Endre dr. egyetemi magántanár, Kubányi Endre nyugalmazott főördőtanácsos fia, Resicán született. A középiskolát Logoson és Temesváron, az egyetemet pedig Budapesten végezte. A fiatal orvos hamarosan feltűnt és egyetemi tanárségé, majd a Rókus-kórház sebész főorvosa lett. Nagy elfoglaltsága mellett is szívósan tovább képezte magát, külföldi klinikákra járt tanulmányutakra, bűvárkodott és kísérleteket végzett. Amikor Amerikából híre jött a vérátömlesztési kísérletnek,

Kubányi Endre dr. hajóra szállott és az orvostudományt ezt a szenzációs felfedezését ott tanulmányozta, majd magával hozta Európába, ahol először alkalmazta. Munkásságával kiérdemelte a tudósvilág elismerését és az egyetemi tanárségéből hamarosan egyetemi magántanár lett.

Kubányi Endre dr. az utóbbi években foglalkozott a gyengeelméjű gyermekek gyógyításának lehetőségével. Fáradozásának meglelt az eredménye, mert mirigyátültetéssel sikerült a nehéz problémát megoldani. Az általa kezelt és születésüktől kezdve idióta gyermekek a műtét után pár hónapra jární, nevetni és beszélni kezdtek. Eddig már huszonnolc esetben sikerült a gyógyítás. Kubányi Endre dr. magántanár szenzációs eljárásáról nagy cikkekben emlékeznek meg a lapok.

A VILÁG

„A VÖLKISCHER BEOBACHTER” bécsi kiadása lodzi jelentés alapján közli a lodzi különíróság hétfőn hozott ítéletét azoknak a lengyel vádlottaknak az ügyében, akiket németekkel szemben elkövetett erőszakoskodások miatt helyeztek vád alá. A különírószág Felix Kmietz, valamint Eduard Saktura és Eduard Calla vádlottakat halálra, Eugenius Choronzty 12 évi fegyházra, hét további vádlottat két évtől négy évig terjedő börtönre, egy fiatalkoru vádlottat pedig hathónapi börtönre ítélte.

A SZOVJET NÉPBIZTOSOK TANÁCSA elhatározta, hogy négy „Sztalin-díjat” alapít. A díjak mindegyike 100.000 rubelt tesz ki és ezek évente kerülnek kiosztásra. Az első díjat a legjobb lírai költeménynek, a másodikikat prózai munkának, a harmadikat színpadi műnek, a negyediket pedig a legkiválóbb kritikai esszaynek jutalmazására fordítják.

VÁRATLANUL MEGSZAKADT szombaton a prágai rádióállomás leadása. A hirtelen zavar oka — mint kiderült — az volt, hogy az egyik színész egy műsorszám adása közben a cseh nemzet himnuszát kezdte énekelni.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Boarca Trifon húszonnégy éves katona, Kulcsár Lajos tizenhat éves lakatosinas, Markovics Demeter hatvannégy éves magátisztviselő, Gudín Julianna született Di-dovics hetvennégy éves, Voin Eftimie hetvennégy éves, Rosu Floarea született Ursu hatvanhárom éves, Roman Letitia, négy éves, Colibas Petru egy napos, Berberich Mihály nyolevanhárom éves cipész, Szabó Mihály hetvenhét éves cipész.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA

Kedden, február 20-án a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a 10 Mai utcában levő Blumberg-gyógyszertár.

Gyárvárosban a Maresal Joffre úton levő Schul-gyógyszertár.

Erzsébetvárosban a Carol úton levő Keller-gyógyszertár.

Józsefvárosban az I. C. Bratianu utcában levő Diana-gyógyszertár.

Mehalában a Corvin utcában levő P. P. 36n Panajoth Ernő gyógyszer-tárak a 10. sz. szolgálatot tartanak.

FEBRUAR 20	Világnézeti	ESTE 9 ÓRA
	előadás-	
	sorozat	
	a IV. ker. kat. fiúiskolában	
	Dr. Buzás Gerő beszél Az egyház és sirásói címen	

A MÜNCHENER MEDIZINISCHE WOCHENSCHRIFT-ben újból hallatja szavát a németek mélyenlátó nagy orvosa, August Bier. Megnyilatkozásai annál inkább figyelemreméltók, mert hiszen ő a régi orvosi iskola neveltje, aki azonban bőséges klinikai tapasztalatai alapján a legújabb irányzatok zászlaja alá szegődött. Idézett dolgozatában ismételtelen hangsúlyozza, mennyire bevált az általa már 1928-ban ajánlott tüzes vassal való gyógyítás. Bier a tályogokat és kötőszöveti gyulladásokat (flegmonákat) kezeli tüzes vassal a következő módon: szabályszerűen feltárja a kérdéses területet, majd kitesztíja a szokásos módon a sebüreget, az elhalt részeket eltávolítja és az egész sebfeleletet termokauterrel (tüzes vas) égeti. Nagyobb véredényeket és idegeket, inakat, porcokat, belket csak felületesen érint az izzó vassal. Ezután a sebet összevarrja, de csak annyira, hogy a varratok között a geny szabadon ürülhessen. Drénesövet és tampon sem alkalmaz. A fedőkötést legtöbbször egy hétig hagyja meg átkötés nélkül. Módszerével összehasonlíthatatlanul szebb eredményeket ért el, mint ahogy azt az eddigi szokásos eljárásoknál tapasztaltuk. Erdekés kísérőjelenségek mutatkoznak nagyobb fertőzéses gócek létegetésekor. Erős verejtékezés, hőemelkedés mellett a fájdalom jelentékenyen csökken; alvás, étvágy, közérzet kitűnőek. Az izzó vas hatása az általa keltett gyógyító gyulladással magyarázható. Különösen harctéren lehet áldásos hatású és sokszor fölöslegessé teheti az amputációt.

FERENC FERDINAND TRÓNÖRÖKÖS gyilkosának, Gavriló Principnek atyja — mint a Havas-ügynökség Belgrádból jelenti — a napokban Boszniában meghalt.

A PRÁGAI törvényszék német tanácsa Zdimál Antonia pardubitzii asszonyt, aki októberben két ízben hallgatta London és Páris rádiójának híreit, tízhavi fegyházra ítélte. Az indokolás szerint a külföldi rádió hallgatásának tilalma az egész birodalomra, tehát a protektorátusra is vonatkozik. Ez az első „rádióper” a protektorátusban.

EDITH CAVEL életéről készült filmet mutatják be Párisban az elzász-lotharingiai evakuáltak javára, nagy díszelőadás keretében, amelyen Sir Ronald Campbell angol nagykövet, valamint Finnország és Egyiptom diplomáciai képviselői és a párisi katonai és polgári előkelőségek egész sora jelent meg. A film bemutatását követően Yonnet, a Comédie Française tagja nyilvános árverésre bocsátotta Edith Cavelnek egy sajátkezű írott följegyzését, amelyen a németek által kivégzett hős ápolónő hetű költőjeit írta össze. Az érdekes kéziratot Jeanne d'Allezier grófnő szerezte meg 19.500 frankért.

A február 18-án megtartott húzason a következő nyeremények estek a

Colectura DACIA-ra

Lei 3,000.000

három millió lei No. 34619 Matca Sediul Marosvásárhely

Lei 2.00.000

No. 123295 Anexa Sediul Bucuresti

A Dacia kollektura ezenkívül az egész országban számos kisebb nyereményt fizetett ki főelárúító:

Központi Bank Rt. Temesvár I. Str. Alba Iulia I. Tel. 15-15

A nemzetiségi béke jegyében ment végbe a gyárvárosi katolikus egyháztanács megválasztása

A gyárvárosi katolikus egyházközség vasárnap választotta meg az új egyháztanács száz tagját. A nemzetiségi béke és egyetértés jegyében ment végbe a választás, mert a leadott 264 szavazatból 255 az egységes paritásos listára esett és így

a magyar és német anyanyelvű hívek egyforma arányban nyertek képviselést az egyháztanács új testületében.

Rech K. Géza apátplébános, az egyházközség ideiglenes elnöke, délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a választási aktust a katolikus óvodának a Cantacuzino ucca 7 szám alatt levő helyiségében. Választási társelnökök voltak Risztics György dr. és Spahl Wilhelm. A szavazatszedő bizottság tagjaként működtek Hollinger Nikolaus, Sájerman Ferenc, Tóth Sándor és Wolf Hans dr. Jegyzőkönyvvezető volt Wittmann Pál kántor. A magyar és német hívek részéről még öt-öt bizalmi férfi is jelen volt a választás végéig, amelyet az elnök délután négy órakor zárt le. A választási aktusról szóló jegyzőkönyv hitelesítői Liskay Gyula és Gieser Ágoston lettek.

A választás megkezdése előtt Rech K. Géza apátplébános üdvözölte a megjelenteket, megállapította, hogy az előkészületek az alapszabályoknak megfelelően megtörténtek és a hatóság részéről az engedélyt a választás megtartására megszerezték. Az egyházközségnek 1230 választásra jogosult tagja van, ezek közül 641 vette ki a választói igazolványt.

mindössze 264 szavazatot adtak le a választásra kiírt öt óra leforgása alatt.

A szavazás lezárása után a bizottság megállapította, hogy a 264 leadott szavazatból 225 minden változtatás nélkül az egységes, paritásos listára esett és 39 szavazócédulán törléseket eszközöltek. Ennek alapján Rech K. Géza elnök kihirdette az eredményt, amely szerint az egységes lista jelöltjeit

túlnyomó többséggel megválasztották

és három évre az új egyháztanács tagjai a következők lettek:

Színház

Lyon Lea

Fekete Mihály jubiléris előadása.

Kétszer is megtelt a városi színház nézőtere abból az alkalomból, hogy Fekete Mihály művésztében gyönyörködhessek a közönség. A kiváló színész búcsút mond a színpadnak, ezért játszotta e még egyszer parádés szerepét Bródy Sándor Lyon Lea című drámájában. Fekete Mihály játéka élményszerű volt. Tehetségének és tudásának minden pompájával ruházta fel Lyon rabbi megrendítő szerepét. Méltó szereptársa volt Felszeghy Mária, aki elbájosító leánysággal, majd drámai megelevenítő erővel alakította Leát. A herceg szerepében Rittinger Imre jeleskedett. Rokonszenves volt és igaz. Ladányi Imre remekül formálta meg Tarras, a kemény katonát. Igen kitűnő volt Réti Irén is az öreg javasasszony szerepében. Veres Dezső igen figyelemreméltó színészi képességekről tett tanúságot, mint szívesztendő aggastyán. Igen jó volt Veres Ferenc is és Gábor Dezső, a vőlegény hálátlan szerepében. A rendezés Fekete Mihály mesterműve volt. A közönség állandó tapsviharral búcsúztatta a nagy-szerű művészt, akiről szeretnénk hinni, hogy talán mégis csak megváltoztatja elhatározását. Mert ilyen kaliberű színészt nem nélkülözhet a romániai magyar színháztudomány. Fekete Mihálynak ott a helye ezután is.

(Flanauer.)

Agátsy János, Angel Johann, Auer Viktor, Both János, Buksza Baum György, Csiki József, Daróczy György, Décsy László, Diplich Johann, Dobay István, Engelmann Nikolaus, Fehér Kristóf dr., Gerner Josef, Gergen Josef, Gieser August, Grundhauser Péter, György Deák Péter, Habenicht Viktor, Halbherr Henrik, Hermann Jakob, Hollinger Nikolaus, Horváth Lajos, Just Nikolaus, Juhász

Adalbert, Kakas József, Kánya Gyula, Kasztner János, Kathrein Johann, Knöbl Géza, Kolleth Franz, Kölbeng Alajos, Köpp Leopold, Kräuter Franz dr., Krogett János, Lamoth Peter, Lannert Franz sen., Lannert Franz jun., Laux István, Lehrner Geza, Liskay Gyula, Lörincz Elek, Ludwig Emmerich, Ludvig Jakab, Masszalits József, Meinhardt Josef, Mihályfi Ernő, Mixich Jakab, Morovitz Lajos, Muszka Pál, Müller József, Nagy Vincze Lajos, Neurohr Anton, Oláh Jenő, Ördög János, Pejácsevits János, Peperl Adalbert, Péter János, Philips Josef dr., Rajka Géza dr., Rammer Imre, Reiter Robert, Rieser Vilmos, Risztics György dr., Ritter Rudolf, Roth Nikolaus, Rózsa Ferenc, Sájerman Ferenc, Schembera József, Schiff Peter dr., Schiffer István, Schleger Josef, Schmelzer Franz dr., Schmidt Johann, Scholz Ernest, Scholz Ervin, Sebin Georg, Siebold Filip, Singer Johann, Spahl Wilhelm, Stumpfoll Ede, Szakmáry János, Szervényi Adam, Szilly Miklós, Sztójan Johann, Tasch Peter, Telegdi Nándor dr., Tengler Michael, Tornatzky Michael, Tóth Sándor, Turi László, Ugrai Mihály, Uliczay József, Vuchetich Endre dr., Weber Wilhelm, Weresch Hans dr., Werth Johann, Wolf Hans dr., Worthinger Julius, Zsádányi Gyula és Zwick Johann.

Az új egyháztanács megválasztása ellen egy héten belül felszólamlással lehet élni és a püspöki hatóság által nyert jóváhagyás után az immár jogerősen működő egyháztanács körülbelül négy hét után közgyűlést tart, amikor is

megalakítja a választmányt és megválasztja az egyházközség elnökét,

valamint a többi tisztviselőt.

= KÖZGAZDASÁG =

Szavak helyett tettek gazdasági életünkben

Gazdasági életünk az újabb európai háború következtében gyors ütemű átalakulás előtt áll. Ezzel kapcsolatban olyan termelési ágak kerültek az érdeklődés középpontjába, amelyek az eddig megszokott termelési ágakat háttérbe szorították. Ez az átalakulási folyamat annyira érzéketlen hatását, hogy a romániai magyar gazdasági élet sem térhet ki a tények felismerése elől. Elme körülményénél fogva alapos vizsgálat tárgyává kell tennünk azokat az újabb termelési ágakat, amelyekben a világpiac ma szűkülöködik. Miután az előtérbe nyomult újabb termelési ágak háborús légkörben születtek meg, sokan átmenti jelentőséget tulajdonítanak a bennük mutatkozó keresletnek. Ennélfogva gazdaságunk zöme a várakozás állásponjtjára helyezkedik. Féltő, hogy gazdaságunk elhatározásával csak akkor fogunk találkozni, amikor már ezen a téren is túltermeléssel állunk szemben.

Hogy meddig mutatkozik kereslet az újabb termelési ágak iránt, annak a határkönek megállapítását illetően jóslásokba bocsátkozni nem lehet. Annyit azonban mégis leszögezhetünk, hogy a háború megszűntével is még ezen termékek iránt érdeklődés fog mutatkozni, mert a kimarult egyéb készletek utánpótlására irányuló törekvése az emberiségnek, csakis kimért, lassú tempóban haladhat előre.

Termelőinknek tartózkodó magatartása minden újabb jövedelmi forrás felkarolásával szemben, szoros összefüggésbe hozható az értékesítés körül felmerülő akadályok leküzdésével is. Termelőinknek csakis a közvetítő és nagykereskedelemben juthatnak el a fogyasztóhoz, mert termelőink még nem kerültek olyan körülmények közé, hogy a termelés és értékesítés irányításának kezdeményezését kezükbe vehették volna. Ezen a tarthatatlan állapotban csakis a gazdasági szervezkedés útjára lépve változtathatunk. Olyan gazdasági szervezetet kell kiépítenünk magunk körül, amely megalapozhatja a lehetőséget és felfenntartásunk megerősödésének.

Gazdasági szervezatlenségünk mellett több terhet nem bírnak már el, bármennyire is megértettük magunkat. Nemcsak a magyar népcsoportnak, hanem az államnak is érdeke, hogy szétforgácsolt gazdasági erőinket gazdasági szervezkedés útján közös nevezőre hozhassuk. Sohasem volt ennek a feladatnak gyakorlati kivitele annyira esedékes, mint éppen ma, amikor már világgazdasági politika teszi szükségessé a termelés, feldolgozás és értékesítés központosítását. Ennek a világgazdasági jelenségnek érdektelen szemlélői nem lehetünk, amidőn olyan termelési források kihasználhatóságának lehe-

tőségei kínálkoznak, mint pl. az olajmagvak, stb. termelésének jövedelmezősége.

A bányásági magyar gazdasági élet tehetetlenül áll ennek a termelési ágak gyökeres meghonosításával szemben. Miért? Mert hiányzik az a központi szerv, amelynek irányítása nélkül ez a termelési ág sem kaphat erőre.

Mint hogy a bajok megállapításával még nincsen a betegnek segítve, ez a kérdés sem oldódik meg önmagától. Mivel a súlyos beteg nem gyógyul meg orvosi beavatkozás nélkül, akként a szóbanforgó termelési ág sem válhat beavatkozás nélkül jövedelmi forrásunkká. AZ EMGE bányásági irodája, a szakcsoport vezetőségével az élen, elérkezettnek tartja az időt, hogy kezébe vegye az olajmagvak termelésének és értékesítésének, esetleg ipari feldolgozásának irányítását. Vezetőségünk eredményes munkatelteljesítményének feltétele, hogy a magyar gazdasági élet érdekeltjei, mint egy ember kapcsolódjanak bele az EMGE szervezetébe.

Akik lennagot, mákot, napraforgómagot, repcét, tökmagot és ricinust kívánának termelni, ne késlekedjenek, hanem a gazdasági élet vezetői útján, soron kívül jelentsék be vetőmag-szükségletüket, hogy a mezőgazdasági kamara, vagy magáncégek útján a vetőmag iránti igénylésünkkel el ne késsünk. Amint az igénylők vetőmag-szükséglete kielégítést nyert, az EMGE bányásági tagozata a további teendőkre nézve is eljár.

Meggyesi István

= A kiviteli illetékek és az exportörök. A fűrészelt fa, petróleum és a termény exportörök kiadottsága a nemzetgazdasági minisztériumban kérelmet terjesztett elő, hogy az életbeléptetett kiviteli illetékeket ne szedjék be azok után a hitelesen igazolható kötések után, amelyeket ezeknek az illetékeknek nem létében, ezek kihirdetése előtt kötöttek és így az illetékek többé át nem háríthatók a vevőre, azok tehát az exportörök kimondott károsodását jelentenék. Az exportörök — mondották a kiadottság tagjai — a mindenkor fennálló szabályok szerint kötik ügyleteiket, azokra tehát a létrejöttükkor érvényes szabályok alkalmazhatók csak. Az új külkereskedelmi minisztérium fog dönteni ebben a kérdésben.

= A petróleum termelés kibővítése. A petróleum kormánybiztosság a termelő vállalatok megbiztatásával folytatott tárgyalásán az 1940 évre részletes munkaprogramot kért az érdekeltségektől. Ennek a megtárgyalása ma, kedden lesz a kormánybiztosságon. A termelés kiterjesztése végett újabb és újabb területek engedélyezése jelenik meg a hivatalos lap legutóbbi számaiban.

A külkereskedelmi minisztérium szervezete

Az új minisztérium jelentősége

Napok előtt megírtuk, hogy Christu államtitkár az újonnan alakítandó külkereskedelmi minisztérium vezetésére kap megbízást. A világgazdasági viszonyok folytán sokszorosan életbevágó jelentőséggel súlyosbodott nemzetközi kereskedelmi ügyek eddig a nemzetgazdasági minisztérium ügykörében voltak, amely nem régen még a pénzügyminiszter vezetése alatt volt, aki egyben a nemzeti banknak is kormányzója. A külkereskedelmi új rendjének bevezetése után a nemzetgazdasági minisztérium külön minisztert kapott és a Nemzeti Banktól is függetlenebb lett a külkereskedelmi anynyiban, hogy a behozatalhoz szükséges devizák kiutalását nem a bank, hanem a külkereskedelmi hivatal fizetési osztálya végezi, a devizák a kivitelből származó devizák szabadforgalmi részéből az engedélyes által a tőzsdén közvetlenül szerezhetők meg s a bank csupán az ellenőrzést gyakorolja a szabad deviza forgalom nála bejelentendő eredményei fölött és a deviza fajták közötti átváltást, az arbitrázst végezi.

A külkereskedelmi így a maga állandóan változó bonyolultságával fokozatosan elkülönült a nemzetgazdaság egyéb szervezeteitől, míg most bekövetkezett a teljes külön választása.

A törvény indokolása szerint nem csupán a külkereskedelmi ügyeinek fokozódott tömege tette szükségessé az új minisztériumot, hanem még inkább ezeknek az ügyeknek egyre fokozódó bonyolultsága. Egységbe kellett kerülnie mindennek, ami összefügg ezekkel a kérdésekkel, hogy egységes elgondolások vezethessék és meg legyen a hatalom is a bármikor felmerülő kérdések azonnali megoldására. A külkereskedelmi minisztérium tehát át-

veszi a nemzetgazdasági minisztérium idevágó intézményét és szolgálatát.

Christu miniszter a külkereskedelmi ügyek régi szakembere. Evek óta állandó vezetője a legkülönbözőbb nemzetközi kereskedelmi és fizetési szerződés-tárgyalásoknak. Ilyenformán egyként ismeri a célokat és a lehetőségeket. Az új külkereskedelmi rendre átmenet sok nehézséggel járt, sok hiányosságot kellett lassan-lassan és utólag elhárítani. Mindez zavartalanul történhetik, ha felelős miniszter a szakmájába vágó összes kérdések áttekintése mellett intézkedhetik.

Kétségtelen, hogy az új miniszter bizonyos változásokat fog hozni. A szakkörök, amelyek legelőször érzik meg az intézkedések súlyát éppúgy mint a jószágát, nagy reményeket fűznek Christu miniszter működéséhez. Tőle várják most legelső sorban annak az átmenet nélküli intézkedésnek a gyakorlati életből leendő összhangba hozását, amely a kiviteli illetékeket úgy léptette érvénybe, hogy a már előbb, ezekkel számolás lehetősége nélkül kötött kiviteli vásárlásoknál az exportőröket egyes cikkeknek 25%-ig menő és helyrehozhatatlan veszteség érnie.

A hivatalos lap szombati száma közli az új minisztérium részletes szervezetét. A minisztérium 11 igazgatósági osztályra oszlik és pedig: a miniszter személyi hivatala, az egyezmények igazgatósága, a kiviteli, a behozatali, a fizetési igazgatóságok, az ellenőrzési osztály, a kivitel támogatási igazgatóság, a tanulmányi hivatal, könyvelési személyzeti és igazgatósági osztály, jogügyi hivatal és általános iktató hivatal.

Ellenőrzik a kisgazdáknak kiosztott pamutot

A pénzügyminiszter rendeletet tett közzé a kisgazdák háziipari szükségleteire illetékmentesen kiosztott és kiosztandó pamutfonalak jogszerű felhasználásának ellenőrzésére.

Amikor 1937 április 1-én fogyasztási illetéket vezettek be, egyebek közt a külföldről behozott pamutfonalra is, a mezőgazdasági munkás nép háziiparát szolgáló úgynevezett paraszt-pamutot kivették az illeték kötelezettsége alól, hogy megkönnyítsék falusi lakosság ruházati nyersanyaggal való ellátását. Az intézkedés úgy szült, hogy a fogyasztási szövetkezetek központja, amely később a szövetkezetek nemzeti intézete nevet vette fel, 5 millió kg. ilyen paraszt-pamutot hozhat be az országba fogyasztási illeték fizetése nélkül. Később intézkedés történt arra is, hogy ezt a pamutot mentesítsék az alól a forgalmi adó általán alól is, amelyet egyébként az ipari pamutfonal után már a vámnál beszednek. 1938 január 25-től a paraszt-pamutfonal mennyiségét évi 10 millió kg.-ra emelték fel.

Az elosztást a szövetkezeti intézet intézi a vidéki szövetkezetek útján és a népbankok útján. Minthogy egyidőben visszaélések nyomára jöttek és megállapítást nyert, hogy a pamut egy része vagy közvetlenül kereskedelmi forgalomba jutott, vagy a jogosult falusi lakosok neve alatt arra nem jogosultak szereztek belőle különböző mennyiségeket, a melyeket háziipari feldolgozáson kívül értékesítettek, az elosztás ellenőrzését megszigorították.

Most, amikor a pamut értéke kivételesen magasra emelkedett és a nyersanyaghiány ebben érezhető a legsúlyosabban, a pénzügyminisztérium intézkedett, hogy állandóan ellenőrizhesse a fogyasztási illeték és forgalmi adó nélkül átengedett mennyiségek jogszerű felhasználását.

Az új intézkedések szerint a szövetkezetek nemzeti intézetének összes elosztó lerakatai a megállapítási pénzügyigazgatóság által lepecsételt és aláírt könyvet tartoznak vezetni a háziipari pamutról. Ebben a könyvben bejegyzendő a beérkezett pamut csomagok száma és sulya minőségek szerint elkülönítve, azután ugyanígy az eladott csomagok adatai. Egy külön könyvben naponta be kell jegyezni az aznap eladást időrendi sorrendben azoknak a nevével, akinek részére eladták, a kiadott csomagok számának és sulyának minőségének feljegyzésével. A nap eladást naponként le kell zárni és a végeredményt a pénzügyigazgatósági könyvbe bevezetni. Az elszámolást minden hónap végén be kell mutatni az illetékes pénzügyigazgatóságnak és egyben a pénzügyminisztériumnak is jelentést kell tenni az előző havi forgalomról.

Miután az illetékmentes és forgalmi alómentes pamut más célokra juttatása, vagy felhasználása kihágás a pénzügyi törvények ellen, büntetés alá esik a falusi háziipari pamutnak kereskedők, gyárosok,

vagy más jogosulatlan személyek részére eladása és átengedése. A vétkeket a fogyasztási illeték tiszterese, valamint a forgalmi adó törvényben előírt büntetések terhelik.

== A tavaszi vetőmagok iránt van kereslet a bányási gabonapiacra, de az üzleti forgalom csendes. A piaci árak a következők: Búza 470, tengeri 380, korpa 330, új zab 500, muharmag 850, napraforgómag 850, tökmag 1400, tavaszi árpa 500 lei százkilónként. A lóheremag 40 és a lucernamag 60 lei kilónként.

== A nehezen kivihető árúk jegyzékéből törölte a külkereskedelmi hivatal a bárány és juh prémeket a caracul és ennek rokon bőrei, a kecske, szarvas és zerge bőr kivételével.

== ADÓBÓNOKKAL TOVABB IS LEHET ADÓT FIZETNI. Az adóbónokat a kibocsátási feltételek szerint 1940 február 15-től készpénzben visszafizetné az állampénztár. Ennek folytán a pénzügyigazgatóságoknál kétség merült fel, hogy lehet-e február 15 óta tovább is adóbónokkal fizetni azokban az esetekben, amelyekre ez a kedvezmény eddig érvényes volt. A pénzügyminisztérium úgy intézkedett, hogy f. évi március 31-ig az adóbónokat még lehet adófizetésre felhasználni az eddigi keretekben. A rendelkezés megokolása az, hogy az idevonatkozó törvény értelmében ezt a határidőt állapították meg arra, hogy az adóbónok tulajdonosai vagy átváltják bónjaikat 1935 évi 2%-os „consolidare” állampapírra, vagy pedig, ha ezt nem tennék meg, akkor 1940 április 1-től számítandó 5 év alatt a pénzügyminisztérium az általa készített tervezet szerint amortizálni fogja az adóbónokat. Minthogy tehát március végéig a bónok érvényesek, fizetésre is felhasználhatók a törvényes keretek között.

== A mosósóda ára. A minisztérium megengedte, hogy a mosósóda árát felemeljék. Az emelés 0.70—0.75 lei kg.-ként. Az eddigi árak 123 foknál 11.95 leit tettek ki, 100 foknál 10.95 leit és 60 foknál 7.60 leit.

== Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Holland forint 75.49—76.59, belgas 23.87—24.22, angol font 567.87—576.15, dollár 141.10—143.17, francia frank 3.22—3.77, cseh korona 4.68—4.77, svájci frank 31.81—32.29, szlovák korona 4.68—4.77. Ezekben az árfolyamokban a harmincnégy százalékos felár is bennfoglaltatik. A következő árfolyamok felár nélkül értendők: dragma 0.90—1.60 és 1—1.62, dinár 2.89—3.05, márka 40.50—49 és 41.50—50, pengő 26.50—27, olasz lira 7.17—7.17, leva 1.60—1.68, zloty 0—19.

== Amerika korlátozta a külkereskedelmi hitelezést. A tengeri szállításokkal járó egyre növekvő kockázatok kezdik majdnem lehetetlenné tenni úgy a behozatalt, mint a kivitelt. Az amerikai The Chase National Bank of New-York a romániai külkereskedelmi hivatal fizetési osztályához erre vonatkozólag a következő átiratot küldte: Felhívjuk a figyelmét arra, hogy az Egyesült Államok biztosító intézetei kötvényeikbe azt a korlátozást foglalják, hogy a biztosítási kikötések az európai kontinensről és a Földközi tenger parti országairól és ezekbe küldött hajózási árúknál nem vállalják azt a kockázatot, ami az árú elveszéséből, romlásából, vagy zsákmánvolásából, elkobzásából, visszatartásából, rekvirálásából és Nagybritannia, Franciaország és a Dominiumok, vagy gyarmatok bármelyike által esztőlított rendelkezések folytán felmerülnek. Magától értetődő, hogy ennek folytán az eddig általunk engedélyezett hitelek ezeken a biztosításokon alapulván, mi sem vállaljuk a továbbmenő felelősséget. Köszöljük ezt Önökkel, hogy számításhoz vehessék azoknál az üveleteknél, amelyeknél az általunk folvósított hitelek-re tekintettel háborús biztosítást kívántak, hogy így tisztában legyenek a biztosítások korlátaival.

Schwarz Fülöp, Aczél Erzsébet mint feleség, Karner Margot mint leánya, Karner Albert dr. mint veje, végtelen fájdalommal jelentik úgy a maguk, mint az egész rokonság nevében, hogy a legjobb férj, apa és rokon,

Schwarz Fülöp ur

f. hó 18-án, az Úr kifürkészhetetlen akaratából, váratlanul elhunyt.
Temesvár, 1940. február hó 18-án.

A Kimmel I. és C. R. T. igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztviselő-kara szomorodott szívvel tudatja a társaság évtizedeken át volt vezetőjének,

Schwarz Fülöp

elnök-vezérigazgató úrnak

f. hó 18-án történt váratlan elhúnyt.

Béke hamvaira

SPORTSESEMÉNYEK

A CAMT közgyűlése

Az egyesület új vezetősége bátran tovább dolgozik az egyesület fejlődéséért

A CAMT sporegyesület Löbl Zsigmond elnöke alatt most tartotta meg közgyűlését, amelyen a tagok nagy számban vettek részt, Löbl Zsigmond kegyeletes szavakkal emlékezett meg az egyesület elhunyt tagjairól, majd Calmi vezetőségi tag felolvasta az évi jelentést. Ebből kitént, hogy nemcsak a futbalcsapat ért el kitűnő eredményeket, hanem a sportegylet többi szakosztálya is dicséretes munkát fejtett ki. A különböző szakosztályok jelentése után a közgyűlés köszönetét fejezte ki Löbl Zsigmond elnöknek és a vezetőség többi tagjának a lelkes tevékenységért, amellyel biztosították az egyesület fejlődését. Just János főpénztáros előterjesztette a pénztári jelentést, majd Podraczky József az ellenőrök nevében tett jelentést és ezután a közgyűlés megadta a vezetőségnek a felmentvényt.

Végül megválasztották az új vezetőséget, amely a következők: díszelnökök Gritta Ovidiu rendőrkezes, Faur Liviu miniszteri igazgató, Bottez Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelő. Disztagok: Trinksz Rezső, Kovács Ödön dr., Farkas Jakab, Schmarca József. Elnökök: Löbl Zsigmond, Farcasanu Nicolae és Weisz Imre. Alelnökök: Staniu Vespasian betegsegélyzőpénztári igazgató, Friedmann Dezső és Werner Rezső, főtitkár: ifj. Dormuth Antal, titkárok: Cioca Isaiia és Ehrenfeld László, főpénztáros: Juszt János, ellenőrök: Podraczky József és Schegerin János, háznagy: Steigüber István dr. A futballszakosztály vezetői Alexandrescu Romulus mérnök, Latter Sándor és Porumb Ioan dr. Az atlétikai szakosztály elnöke: Nagy János, a birkózószakosztály vezetője: Brauch Rezső, a boxszakosztály vezetője: Munteanu Emil ügyész, a tornaosztály vezetői: Farkas Jakab és Csallós György, a sakkszakosztály vezetői Krisztics György és Nyári Ferenc. A fegyelmi bizottság tagjai Hiottu ügyvéd, Zádor Elek, Kohn Imre dr., Ragályi Pál és Uhlyárik Béla dr. Ezenkívül huszonöt tagú választmányt alakítottak.

Az új vezetőség nevében Farcasanu Nicolae dr. szólalt fel és utalt arra, hogy amikor az egyesület bejutott az A-ligába, a sporttársadalomtól tá-

mogatóst remélt. Sajnálattal közölte, hogy ez a remény nem vált valóra. Az egyesület munkája elé újabb akadályokat gördítettek. Hangoztatta, hogy a CAMT becsületesen és a saját erejére támaszkodva jutott az A-ligába. A vezetőség elhatározta, hogy szembeszáll az egyesület ellenségeivel és kérte a tagokat, hogy tömörüljenek az egyesület zászlója alá, fokozott mértékben támogassák a vezetőséget, mert akkor az egyesület leküzd minden akadályt. Az új vezetőség nevében ígéretet tett, hogy még nagyobb lelkesedéssel és buzgalommal fognak dolgozni az egyesület további fejlődése érdekében.

Vasárnap feltétlenül megkezdődnek a nemzeti bajnokság küzdelmei

A labdarugószövetség tanácsa foglalkozott a nemzeti bajnokság február 27-iki megnyitójának ügyével és úgy döntött: a bajnoki küzdelmek az eredeti időpontban, tehát a jövő vasárnap feltétlenül megkezdődnek. A szövetség egyébként szigorú utasítást küldött az egyesületeknek, hogy a pályákat február 25-ig tegyék használhatóvá, mert a bajnokság elhalasztásához semmi esetre sem járul hozzá.

**Si-felszerelések,
Brett-lik, cipők,
Windjacks
A. M. Mülley**

Timisoara, I., Str. Solderer 11.

Barátságos mérkőzések. UDR—Kinizsi 11:1 (6:0). A Kinizsi vasárnap Resicán vendégszerepelt, ahol a jobb erőnlétben levő UDR együttesétől súlyos vereséget szenvedett. A fővárosban a következő barátságos mérkőzések voltak: Venus—FC Ploesti 6:1, Rapid FC—Monitorul Oficial 4:0.

VALDA
PASZTILLÁ-val

Előzze meg és kezelje a náthát, köhögést, hörghurutot egy doboz

Főenyves győzelmet aratott az Olimpia felett a nagybányai Kárpát FC

Kárpát FC—Olimpia 4:0 (1:0.)

A múlt évben döntetlenül végződött Kárpát FC—Olimpia Román Kupa mérkőzést a hideg idő ellenére is megrendezték Nagybányán. Előzőleg a bányai csapat vezetősége átiratot kapott a Kupa-bizottságtól, amelyben közölték, hogy amennyiben február 18-án nem rendezik meg a mérkőzést, úgy a Román Kupa bizottság a fővárosban rendezteti meg.

A vasárnapi mérkőzésen a nagy hideg miatt körülbelül 500 néző jelent meg. Ezúttal a nagybányai csapat játszott jobban és így sikerült főenyves győzelmet aratnia fővárosi ellenfele ellen. Az első félidőben kiegyensúlyozott játék folyt, amikor az Olimpia is veszélyes támadásokat vezetett. Szőke átadásából Perneky megszerezte a vezetőgólt. Szünet után a bányai csapat ötösfogata egyre jobban belelendül a játékba és ekkor az Olimpia alig jutott szóhoz. Szőke és Gállisz góljaikkal növelik az előnyt, majd a végeredményt Perneky állította be. A Román Kupa következő fordulójában az RMTE lesz a Kárpát FC ellenfele.

RÓZSASZÜRET

IRTA: LIGETI ERNŐ

80

Felgyújtotta a másik szobában is a villanyt, az is üres volt; a harmadikban és a fürdőszobában is. Kiabálni kezdett. Felgyújtotta a villanyt az előszobában is, most látta csak, hogy amiben az előbb majdnem felbukott, egy félig nyitott utazóbőrönd volt. A ruhásszekrény nyitva volt. Sebteben kikapott holmik, zsebkendők, cipősámfa a földön. Odalentről a kert felől pedig Misu ismét a „Szerettek, emlékszel-e?” című dalt huzatta.

Iván szíve hevesen lüktetett. Vajjon mi történhetett? Hova ment el az asszony? Csak nem gyilkolták meg? Szólani akart a cselédnek, de valami homályos érzés visszatartotta. Keresgélni kezdett. Elsősorban meg akarta tudni, hogy a felesége porköpenyege ott van-e a szekrényben? Emlékezett, hogy Isabel, valahányszor elutazik, ezt a porköpenyegét mindig magával viszi. A porköpenyeg nem volt ott. Kétségbesetesen keresgélt. Az asztalon, horgolt terítón, egy sebtiben írt levelet talált. Benne egy gombostű. Ebben a pillanatban már ott volt a küszöbön Misu, meg a cseléd is. Iván ijedten vágta zsebre a levelet. Misu azonban nagy szemeket meresztett. Iván rákiáltott a lányra: Hol a nagyságos asszony, magának tudni kell!

Botka bambán válaszolt. Dadogott, hogy ő bizony nem tud semmit, tíz óraker lefeküdt és elaludt. Amikor a nagyságos úr kimentek, fekiüdt le.

Misu idegesen csipegette ritka, szálas bajszkáját és mikor nem látta magán az Iván ijedt tekintetét, elmosolyodott. — No, ez furcsa eset, — mondotta magában, — mi itt éjjeli zenét adunk és... de hova a csodába mehetett?

— Menjen és nézze meg, hogy mi van az asszonyával? Lehet, hogy le ment a kertbe. —

Éjszakai séta, — jutott az eszébe, ahogy eltávozott. — Iván hirtelen a zsebébe nyúlt és olvasni kezdte a levelet. Misu a háta mögött állott és kíváncsiskodva nézett bele a levélbe. Az első sor olvasásánál azonban, lent a kertben a zenekar, láttára a világosságnak, amely az egész lakást előntötte, visszazendített teljes erőből.

A levélben ez állott:

„Bocsáss meg nekem, Iván, mert hogy én most itt hagylak téged. Ha vártam volna még tíz percet, akkor talán már meg is másítottam volna elhatározásomat. De valameilyen megmagyarázhatatlan érzés arra indított, hogy gyorsan cselekedjek. El kell utaznom a legsürgősebben és halaszthatatlanul. Most te, persze, ijedten rohansz ki az állomásra, hogy visszatarts, de én alaposan megnéztem a menetrendet és amikor üldözni kezdesz, én már akkor a vonaton ülök. Miért is tartsz te otthon menetrendet? Látod, ez a jellemző előrelátás is ellened szól. Hogy hova megyek? Majd megírom neked. Valószínű, hogy visszatérek hozzád, hiszen szeretlek. Nem miattad megyek el, — magam miatt. Nevezd gyerekes szeszélynek... Mondanom is fölösleges, hogy nem foglak megcsalni senkivel. És ha visszajövök, akkor megmagyarázom neked, hogy mi játszódott le bennem voltaképpen. Az elutazás terve egy pillanat alatt született meg, de amíg készülődtem rá, az hosszú hónapok munkája volt. Folytonosan készültem. Nagyon kellemetlenül érint? Légy okos és lásd be, hogy nem volt más kiút. Követnem kellett természetem parancsát. Esküszöm neked, hogy nincs okod a nyugtalanságra. Elmentem, nem olyan nagy dolog ez, Isabel!

A zene odalenn még mindig játszott és ők csak most vették észre, amikor a levél olvasását befejezték. — Nos, mi, szólasz hozzá? — nyögött Iván, teljesen összetörve. Misu ellenben odament az ablakhoz, ledobott két darab századinarost és dühösen elkialtotta magát: — Most

azután szedjétek az irhatókat, elég volt a muzsikából!

— Bolond világ, — sóhajtott Misu és leült az ágy szélére, amely még meleg volt a kiszaladt asszonyi testtől. A párnákon ott volt a nyoma a gyűrődéseknek s úgy szólnak a párnák kirajzolták Isabel testének alakját. A helyzet mindenesetre komikus volt. Iván keresztül vándorolt a szobákban és lába minduntalan megakadt valamiben.

— Neked jobban kell ismerned a feleségedet, mint nekem, — intette meg Misu. Most fekiüdj le és aludd ki magad! Én mondom neked, ne törődj vele! Holnap majd kialakul a helyzet. Legfontosabb, hogy az ember friss fővel nézzen neki az eseményeknek. Elment, hát, édes Istenem, elment... — Hirtelen eszébe jutott ez az egész nevetséges éjjeli zene és félig hallhatóan dörmögte: — Mégis jobb lett volna, ha a patikusnának adjuk az éjjeli zenét!

Ivánt a történetek mindinkább megsemmisítették. Sápadtan, összegubancolva ült egy széken és arcának egy mozdulata, egy-egy heves taglejtése mutatta, hogy milyen áthatóan gondolkozik és mérlegeli a nehézségeket magában. Misu egy darabig nézte és rájött, hogy ő teljesen fölösleges, küldetése tulajdonképpen befejeződött abban a pillanatban, amikor megjelentek a bandával. Most már csak növelné a zűrzavart és egy olyan mozdulatot tett, mintha föl akart volna emelkedni az ágyról, hogy menjen. Közben azonban végigdült az ágyon és pár perc múlva már horkolt is.

9.

Ha fel is tételezhető, hogy az alatt az idő alatt született meg Isabelben az a szándék, amíg Iván és barátja odakünn mulattak: útrakelni és engedni kalandos ösztönének, lélekben már régóta nem időzött szűkreszabott szobájának négy fala között. Sajnálta Ivánt, mert meghatotta a ragaszkodása. De volt valami erősebb a saját nálközésnél, ami cselekvésre készítette: saját ki-

Sporthelek mindenfelől

★

Megváltozhatik a nemzeti bajnokság jelenlegi rendszere. A széltében-hosszában elterjedt és a nemzeti bajnokság jelenlegi rendszerének megváltoztatására vonatkozó hírekkel kapcsolatban Marinescu tábornok, a szövetség elnöke nyilatkozatot adott, a melyben leszögezte, hogy az eddigi hírek nem telik teljes egészében a valóságot, éppen ezért szükségesnek tartja leszögezni, hogy a nemzeti bajnokság jelenlegi rendszere már kezdettől fogva nem találkozott a tetszésével. Ebből az következik, hogy a nemzeti bajnokság jelenlegi rendszere megváltozhatik. Marinescu tábornok hangsúlyozta, hogy az ügyet olyan egyének elbírálására bizza, akik feltétlenül megtalálják a helyes megoldást.

★

Befejeződtek az országos korcsolyázó bajnokságok. Vasárnap befejeződtek a Kolozsvárott megrendezett országos korcsolyázó bajnokságok. A verseny eredményei a következők voltak: Gyorskorcsolyázás: 1. Gál, 2. Gebefügi, 3. Sándor. Műkorcsolyázás: 1. Turusanco. A nők műkorcsolyázó versenyét Petronica kisasszony nyerte. A páros bajnok: Grubert-Helser.

Rádió

KEDD, FEBRUÁR 20.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Puccini-opera részletek hanglemezzel. 13.20: Időjelzés, előadások, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Mutafian mandolin zenekar hangversenye. 14: Rádió ujság. 14.20: Fania Luca és zenekara hangversenye. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Orvosi krónika. 19.17: Hangmezek. 19.55: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20.05: Előadás. 20.20: Régi szonok. 20.45: Rádió ujság. 21: A tánc története (VI.) 22: Rádió ujság. 23.30: Francia zene hanglemezzel. 23.15: Hangmezek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hangmezek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 13.10: Hangmezek. 13.40: Hírek. 14.30: A rádió szalónzenekara. 15.30: Hírek. 17.10: Asszonyok tanácsadója. 17.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Suhay Imre ny. altábornagy előadása. 18.45: Zongora hangverseny. 19.10: Felolvasás. 19.40:

Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.40: „A híd.” Szimfónia négy felvonásban. 22.10: Tánckoncert. 22.40: Hírek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Cigányzene.

Budapest II. 18.45: Mezőgazdasági félóra. 19.15: Francia nyelvoktatás. 20: Ruszin hallgatóknak. 20.30: Dalverseny. 21: Hírek. 21.25: Előadás. 21.50: Hangmezek.

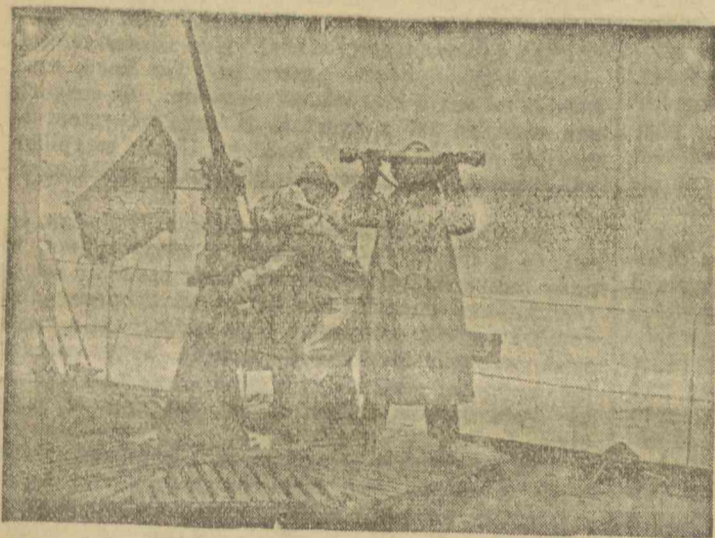
SZERDA, FEBRUÁR 21.

Bucuresti. Radio Romania és Radio Bucuresti. 12: Időjelzés, vizállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Mascagni-opera részletek hanglemezzel. 13.30: Vasilea Julea és zenekara hangversenye. 13.20: Időjelzés, előadás, művészeti és kulturális hírek, sport. 13.30: A Julea-zenekar folytatja hangversenyét. 14: Rádió ujság. 14.20: Szerelmi dalok. 15: Rádióhírek, különféle közlemények. Radio Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Hangmezek. 19.50: Magyar nyelvű hírek. Radio Romania és Radio Bucuresti. 20: Előadás. 20.20: Hangmezek. 20.35: Közvetítés a Román Operából. 21.20: Misu Fotino színházi jubileuma. 21.50: Rádió ujság, sport hírek. 23.45: Francia, német, angol és olasz nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. Torna, hírek, hangmezek. 11: Hírek. 11.15: Gyermekdelélt. 11.45: Felolvasás. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Rendőrzene. 15: Hírek. 16.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: Hegedű hangverseny. 18.45: Előadás. 19.10: A rádió szalónzenekara. 20.15: Hírek. 20.25: Közvetítés Sárospatakról. 21.10: Lohengrin. (II. és III. felvonás.) 22.30: Hírek. 24: Hírek. 24.20: Magyar nóták és csárdások hanglemezzel.

Budapest II. 18.15: Olasz nyelvoktatás. 19.30: Lohengrin (I. felvonás) 21: Hírek. 21.25: Cigányzene. 22.20: Előadás. 22.45: Időjárásjelentés. 22.50: Szalónzene.

Magyar nyelvű hírek. 18.30: Reichsender Böhmen (269.5 m és 21 m röv. hull.) 18.50: Pozsony. 20: Toulouse (328.6 m.) 20: Reichsender Böhmen (269.5 m és 31 m röv. hull.) 21.18: Róma II. (244.3 m) és Róma RH (21.15). 22.15: London National (261 m) és rövidhullám JSA (48.50 m), GRX 30.96 m). 22.15: Bucuresti. 23.15: Reichsender Böhmen. 23.45: Pozsony. 23.45: Belgrád (437.3 m és 49.2 m röv. hull.) 23.50: Beszcebinya. 23.45: Toulouse (328.6 m) és Strassbourg (349.3 méter.)

Német űrhajó a nyílt tengeren.

A távolban repülőgép tűnik fel. Még nem nyert megállapítást, hogy ellenséges, vagy semleges gép-e. A légharító agyút készenlétbe helyezték és ha kiderül, hogy ellenséges repülő jelent meg a láthatáron, nyomban megindul a tüzelés

számíthatatlan természetű. „Úgy jöttem ide, hogy öt perc alatt határozottam el magamban: itt maradok. És úgy távoztam el, mintha nem is akartam volna örökre itt maradni, csak szétnézni és száguldozni tovább“.

De lehet — és ezt az eshetőséget komolyan is mérlegelte magában, — hogy vissza fog térni egy napon. A szekrényeit nyitogatta és habozott, hogy mit is vigyen magával. Nem akart többet egy bőröndnél, mert csak teher minden fölösleges ruhadarab. Hadd lássa Iván is, hogy legfeljebb egy pár napos kirándulásról van szó. Egyelőre, — olvasgatva aznap délután a La Boulgariet, — abban a rovatban, amely a fővárosi szállodákba érkező érdekesebb külföldi vendégek névsorát közli, megpillantotta Gerwain nevét is, aki most úgy látszik, Belgrádból ide tette át hadiszállását. Egy beszélgetés volt közöttük, amelyet nem fejeztek be... Folytatni kell, meg kell győzni öreg barátját nézeteinek helytelen voltáról. Most itt az ideje...

Amikor széthányta a szekrényt, ahol a holmijai elkeveredtek Iván gondosan felakasztott öltönyeivel, hirtelenjében újabb merész ötlete támadt. Mi lenne, ha férfiruhát is vinne magával? Vissza emlékezett, hogy a farsang alatt házi mulatságot rendeztek, ő magára öltötte Iván kockás sportruháját, fejére húzta puha szürke kalapját is és amikor festetlen arccal, elrejtve rövid haját a kalap alatt, belépett a szobába, az első pillanatra Iván is alig ismerte fel. Nem volt rossz érzés álcázni benne az asszonyt, mert minden ruhadarabbal, amelyet egy férfi ruhatárából magára vett, mintha megváltozott volna alakata is és rétegről-rétegre a lelke. Másként mozog, más a magatartása, másként érez is egy férfi. Sokkal több lesz a belső szabadsága és elhíhetőbb a részéről, ha rászánja magát bizonyos tervek keresztülvételére... Ó, miért is nem született férfinak?... Hosszasan nézte magát az állótükrében, mosolygott, mikor megkötötte a nyakkendőjét, föl és alá járkált a kockás ruhában, hogy minél hamarabb beletaláljon a járás-

ba és amennyire tőle telt, igyekezett eltüntetni asszonyiságának minden áruló nyomát. Valóban úgy festett, mint egy húszéves kamasz és amikor Iván használaton kívül helyezte, vastag átmeneti kabátját is magára öltötte, meg lehetett elégedve magával: senki gyanúját fel nem fogja kelteni.

Még az éjszaka folyamán megérkezett Szófiába és a Splendid-szállodában szállott meg. Amikor felment szobájába, üzenetet hagyott hátra az ugyancsak ott lakó Gerwainnek, aki már lefeküdt.

Gerwain csodálkozva vette át reggel az üzenetet. Amikor a portás által érdeklődött Montfelury Isabel ujságíró szobája után, a portás föllapozta a könyvet és megállapította: van itt egy Fleury Isaye nevű ujságíró, de ez nem nő, hanem férfi.

Gerwain nagy szemeket meresztett

— És honnan jött ez az ujságíró?

— Plovdivból.

— Akkor ő lesz. Nem mehetek föl hozzá?

— Semmi akadály, még nem ment el, szerkesztő úr.

Gerwain kopogtatott és azután benyitott. Isabel már tetőtől-talpig készen volt.

— Megbolondult? — ropogtatta a szót és nem szűnt meg bámulni Isabelt, hogy nyúlánk alakját férfi ruhába öltöztette. De — újra alaposan szemügyre vette — elég csinos férfi. Mégis...

— Üljön le, kedves Gerwain. Mindent meg fogok magyarázni.

Valóban, alapos figyelem kellett hozzá, hogy az ember felfedezze: ez a karcú termetű fiatal ember kockás ruhában, hevenyészve megkötött nyakkendővel, gondosan oldalra választott frizurájával, nem férfi, hanem nő. Hiszen Isabel egyéniségében mindig volt valami fiús... Egy nőies fiatal ember, mondhatták volna nyugodtan.

— Nem értem magát. Bizony Isten, nem ér-

tem! Hát csak ezért a maskarárt utazott maga ide?

— Először is állapodjunk meg abban, hogy én Isaye Fleury vagyok és nem Isabel. Másodszor pedig igen fontos dolgokról van szó. Ott hagytam az uramat. Lehet, hogy végérvényesen. De ott hagytam a régi multamat is. Nem térek vissza, férfi akarok lenni.

Gerwain csóválta a fejét, megrökönyödve nézett rá, azután nagy gonddal megtömté a pipáját és rágyújtott.

— No jó, hát maga ezentúl férfi lesz. A végén még megérem, hogy meg fog házasodni is. Most, hogy látom magát ebben az ostoba kikészítettségben, végső határan minden józan ítélőképességének, azt hiszem, hogy nyugodtan megfordulhatok. Mert hát mi közöm nekem mindehhez?

Isabel kétségbeesetten nyúlt a keze után.

— Egy kis türelem, Gerwain! Maga az egyetlen ember, aki megért engem. Bocsánat... aki a barátom. Akinek én tetszem is, mint nő, de meg vagyok győződve, hogy egy újjal se merészel közelíteni hozzám. Kényelemből, vagy tiszteletből, ezt most ne elemezzük. Talán abból a tökéletes megvetésből, amelyet általában a nő nemmel szemben táplál. Nagyon helyesen, ebben is egy véleményen vagyunk. De... nekem ez úttal sürgősen szükségem van, olyan igazoló papírokra, amelyek bizonyítják is, hogy férfi vagyok. Egyszóval, új francia útlevele van szükségem. Szerezzen maga nekem egyet.

Gerwain egyik csodálkozásból a másikba esett.

— Allampolgársági bizonyítványt nem akar? Katonai szolgálatot igazoló okmányokat sem akar? Milyen szerény! Csak egy egyszerű útlevelet? Hát mi vagyok én? Vármegyey prefektus, hogy útleveleket állítsak ki?

Isabel hozzálépett és megsimogatta borostás arcát.

(Folytatjuk)

Az Ur afrikai fiai; egy keresztény és egy pogány megindul a nyugati frontra...

Páris, február. Hat óra volt csak, amikor a Mezőségi Boldogasszony-uccába, amely egy bolond kigyóvonalban kanyarog a Szent Mihály-ut és a Raspail-sugárút között, tíz néger katona fordult be. Páris még sötétben, a téli éjszaka fagyától megdermedve aludt. A kövezeten vékony rétegben fénylett a galliai jég, az alattomos és konok verglas, amely néma igézzel vonzza magához és tördeli darabokra az emberi csontozatot. A néger vitézek, iromba bakancsaikban, tehetetlenül csetlettek-botlottak e ravasz, gonosz tükörzetben s miközben átvágták magukat a visító széllel bélelt hajnali uccán, lelkük ott járt valahol Afrikában, ahol forró nap tűz a gőzölgő pálmaligetekre és asszonyaik égető tehernek érzik csipőik körül még a lenge gyékényöveget is.

A Mezőségi Boldogasszony-ucca felső hajlatánál egy nagy, ódon ház áll. Sima falai esőverten nyulnak az ég felé, ablakait már régen megvakította lakóinak temetői elzárkózottsága, sokszázados tölgykapuján vörös rozsdacsuhát öltött a vaspántozat. A kapu közepén, két orosz-lánkarom között, egy koppantó csüng. Az egyik néger előrelépett, felemelte és óvatosan aláéjtette. A kapu megtáruult és a nyílásban egy apaca jelent meg. Halvány arca és szelid szeme ki-világlott a belső boltzat sötétjéből. A néger, aki a koppantót meglendítette, meghajolt előtte és így szólt:

— Üdvözlöni önt, én Nővérem! És testvérek is üdvözlöni, én Nővérem!

Ezzel beljebb került a többi kilenc is. Az apaca elindult előtük, végig hosszú körfolyosón. A folyosó hatalmas terembe torkollott. Itt az apaca leültette őket és eltűnt.

Jobbkétről, a hófehérre meszelt falon egy óriási, ébenfekete kereszt nyult fel egészen a mennyezetig s ezen, elkínözva és véresen, tövis-koronával a fején, egy sápadt férfiú csüngött megfeszítve. A kereszt előtt kis térdeplőszék állott, karfáján kék csipketerítővel. Az a néger, aki rávert a tölgykapura és később tört franciasággal üdvözölte az apacát, kivált társai csoportjából, letérdelt a székecskére. Erre a másik kilenc összenézett, göndör koponyájuk egybeborult és duzzadt, vérvörös ajkaik közül megindult az afrikai teológia fojtott, csodálkozó, értetlen áradata. De még mielőtt megállapodhattak volna valamiben, a terem oldalajtaja kinyílt és megkezdődtek mindazok az események, amelyeket megérteni talán sohasem fognak, de amelyek bamba, baktérítői lelküket mégis felragadták a magasságba és ott kopthatatlan, örök aranyesővel permetezték be őket...

Az ajtónyílásban először egy galambősz szerzetes jelent meg, szakállá szinte a térdét verdeste. Ez Deveaux atya volt, a férfitrend főnöke, aki — miután kenyere javát trópusi miszsiók szenvedései között ette meg — most itt pergeti, a Notre-Dame-de-Sion párisi székházá-

ban, élete bucsuzó esztendeit. Mögötte több pap tünt fel, közöttük egy fiatal, sovány és lázas-arcu is, aki odalépett a térdeklőszékhez, felemelte a négert és a kilenc testvér ámulatára homlokra csókolt. A néger boldogan mosolygott és duzzadt ajkai közül ismét elrebbent a köszönés: „Üdvözlöm önt, én Atyám!” Közvetlenül ezután egy fölöttébb előkelő ur egy egy prémekebe burkolt, gazdagon ékszerezett hölgy jelent meg a teremben és a négert ezek is megcsókolták. „Üdvözlöni önt, keresztapa!... Üdvözlöni önt, keresztanya!” — mondotta a közvitéz. Ezután hirtelen meghajolt, szinte a földig görnyedve, mert az ajtóban egy ősz apacát pillantott meg, a női rend főnöknőjét. „Üdvözlöni önt, én Anyám!”

A nagy teremből kis csapóajtó mögött, csigalépcső vezet az emeletre. Mikor már mintegy hatvanan lehettek együtt, ezen a lépcsőn mindannyian elindultak fölfelé. Legelől gögös Napoleon-kalpagban, aranyujtásos formaruhában az egyházi haladt, bárdjával rávert a lépcsőfokokra és ünnepélyesen széttárta a kápolna ajtaját.

A hatalmas oltár és ennek hiborvörös szőnyeggel takart lépcsőzete betölti a kápolna felét. A megmaradó téren mindössze négy padosor fér el. A legutolsóra bevezették azt a négert, akit többen is csókokkal illeltek, a két középsőben helyet foglaltak az összegyülemlt hívek, az első padosor üresen hagyták és gyolcskendőkkel borították be. Az oltáron már lángoltak a gyertyák és sárga, tört fényt szórtak a kápolna öblébe. Balkétről az apacák sorakoztak föl, jobbról a fiatal szerzetesek. Az oltár egyik szárnyánál a rendfőnöknő letérdelt a vörös szőnyegre, a másik szárnyánál Deveaux atya és az öregebb páterek követték példáját. A sovány és lázas pap térdreereszkedett a főoltár előtt s csak ajka rebbése mutatta, hogy imádkozik. Így telt el néhány perc, némán és átszellemülten, míg csak a miséző páter fel nem kelt helyéről és mintha hajtáná valaki, oda nem rohant az utolsó padhoz, a fekete gyalogos elé.

— Mi a te neved, fiam?

— Iv Soud, Atyám!

— És mit akarsz te az Egyháztól, fiam, Iv Soud?

E pillanatban az előkelő ur és a prémbundás, hogy a néger mellé léptek, jobbról meg balról és helyette ők feleltek a kérdésre:

— A hitet akarja, Atyám.

— De vajjon lemond-e a Sátánról?

— Lemond, Atyám!

— Lemondsz-e a tanításairól? Lemondsz-e a pompáiról? Erre felelj fiam, Iv Soud.

A néger könyörögve a papra szegezte a szemét és nem várta meg, hogy keresztapja nyilatkozzék helyette, sóvár vágygal megadta a feleletet:

— Én lemondani mindenről, Atyám!

— Akarod hát, hogy megkereszteljelek?

— Igen, Atyám!

És ekkor a másik kilenc néger csodálkozva hallotta, hogy a sovány és lázas szerzetes egy merőben ismeretlen nyelven kezd beszélni... Ego te baptiso in nomine Patris et Fili et... Ugyanekkor olajjal kente be társuk füleit és így szólt: „Hogy ne hallj meg semmit, ami rossz!” Majd szemhéját olajozta meg és ezt mondta: „Hogy ne láss meg semmit, ami gyalázatos!” Ezután a duzzadt ajakra került olaj: „Hogy ne szólj semmit, ami becstelen!” S végül tarkóját kente meg: „Hogy csontjaid semmi bűnbe ne vi-gyenek!” Mindez után karjait széttárta előtte és felkiáltott: „Menj ki belőle tisztátalan szellem és adj helyet a vigasztaló Szentléleknek!” Egy kis tányérkán konyhasó halmozódott. A ministráns, aki közben mögéje óvakodott, felé nyujtotta. A pap egy csipetet a néger szájába tett: „Hogy bölcs légy, mert az igaz hithez bölcsnek kell lenni!” S legvégül ez a sovány és lázas pap ugyancsak tört franciasággal, mert maga is idegen e városban, Schafrathnak hívják és véres szívvel egy évvel ezelőtt hagyta el Bécsot, félhangon belesugott a katona fülebe:

— Efféta!... Nyilj meg, uj hajlék, az édes-ség illatának!

ÉSZAK FELE, A BOLDOGASSZONY-UCCÁN

At...

Karonfogta a négert és az első padosorba vette, hogy megáldoztassa. Előbb azonban a bakazubbony durva szövetét fehér vállkendővel takarta le. A katona kérdőleg nézett rá. „Ezt a kendőt ilyen szeplőtlenül kell majd az Ur elé vinned!” A néger arcán végigvonaglott az ijedelem. „De atyám, a fronton gyakorta nagy a sár!” A bécsi szerzetes finoman elmosolyodott. „Nem baj, Iv Soud, ezt a kendőt mi majd megőrizzük részre. És megőrizzük részre ezt a gyertyát is, amelyet most átnyujtok neked, hogyha majd az Urat megpillantod, elébe mehess a mennyei üdvösség minden szentjeivel!”

És elkezdődött a mise. Amikor a Credo-hoz értek és a ministráns megrázta a csengetyűket, az oltár balszárnyáról csodálatos hang csendült fel. A rendfőnöknő énekelt, ősz hölgy, magányosan térdelve a vörös szőnyegen, lágy hangon azt a zengzetet, amelyről Mozart azt mondta, hogy minden kompozícióját odaadná érte, ha a magáénak tudhatná: Vere dignum et iustum est, aerquum et salutare...

És miközben a csengő szava, a bécsi páter halk imája, a rendfőnöknő éneke és az öreg meg fiatal szerzetesek mámoros moraja összelellezett a gyertyák sárga fényében a Sioni Miaszonyunk kápolnájában, a néger katona és kilenc testvére elindultak a csigalépcsőn lefelé. Még véget sem ért a mise, de ők már sietve csetledeztek végig a nagy ebéd-lőtermen, majd a körfolyosó sikamlósra fényezett parkettáján, megtáruult a tölgyfaajtó és kint állottak újból a Mezőségi Boldogasszony uccájában. Pirkadt csak, hetet harangoztak. Páris dermedten aludt még. A félsötétben elindultak visszafelé, nagyokat botlottak a gonosz verglas-on s hogy hamarabb mehessenek, libasorba fejlődtek a házak mentén és megkapaszkodtak a falakban. Kiérvén Szent Mihály útjára, balra fordultak mind a tízen, a síró és szaggató hajnali szélben buzgón szedték irhájukat, hogy idejében érkezhessenek az északi pályaudvarra, ahonnan az ördöngős gőzmasina elszállítja majd őket, az Ur afrikai fiait, az egy keresztényt, és kilenc pogányt, a frontokra, a Rajna mellé... (m)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Alkatmazas

Mindenes rendszerető éves bizonyítvánnyal azonnalra kerestetik. Cím a kiadóban. 766

Munkás és munkásnőket felveszek női szabósághoz. Jelentkezni 3-6 között II. Str. Dacilor 8. apartament 3. 665

Adas-velei

Pékség jól menő, berendezéssel sürgősen eladó. II. Str. Balas 2. 664

Eladó egy 8-as MÁV cséplőgarnitúra 1910-beli, 5 és fél légkörnyomással bíró kazán, láncos magánjáró. Bratan Rafael Besenova-Veche, házszám 1211

Azonnali megvételre keresek jó márkájú zongorát jó állapotban. Cím a kiadóban. 662

Világmarkás Förster, úgyszintén Stingl zongora, rövid keresztthúros, angol szerkezetű zongora, majdnem új állapotban, sürgősen eladó. I., Str. Turin 6. Telefon: 38-13. 663

Hirdessen
a Déli Hírlap-ban

Lakas

Öt szobás lakás I. emeleti, 5 szobás lakás II. emeleti orvosi rendelő, vagy irodai célokra alkalmas, 3 szobás lakás II. emelet, modern, déli fekvésű május 1-re kiadó. I., Str. I. G. Duca 8. E. K. Thomas. 608

Butorokat

minden minőségben
a régi árban árusítok
UNGOR I., Merczy-u. 7.

Emeletes gyárépület

hozzaépített raktár és gépházal, modern 4 szobás és portálakással, villamos megállóhelyen, nagy telek és uccai fronttal, igen olcsón eladó. Bármilyen gyár céljaira alkalmas. Ajánlatokat „Gyár és telek” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal